

RŚ.6220.6.2014

DECYZJA

Na podstawie art. 71 ust 1, ust 2 pkt. 2, art. 72 ust 1 pkt. 1, art. 75 ust 1 pkt. 4, ust 4, art. 77 ust 1, art. 79 ust 1, art. 80 ust 1, art. 82 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2013r., poz. 1235 ze zm.), § 3 ust 1 pkt. 6b Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010r. nr 213, poz. 1397) oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2013r. poz. 267 ze zm.)

po rozpatrzeniu wniosku z dnia 19 grudnia 2014r. złożonego przez firmę Ekologia – System Sp. z o.o. Michorzewo ul. Polna 1, 64-316 Kuślin w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na „Budowie 15 elektrowni wiatrowych o mocy pojedynczej turbiny od 3,0 do 3,3 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą, na terenie gminy Kuślin”, po przeprowadzeniu postępowania w ramach oceny oddziaływania na środowisko, uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz zasięgnięciu opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomysłu i Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu

ustalam

środowiskowe uwarunkowania zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na „**Budowie 15 elektrowni wiatrowych o mocy pojedynczej turbiny od 3,0 do 3,3 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą, na terenie gminy Kuślin**”.

I. Rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie obejmuje budowę 15 elektrowni wiatrowych o łącznej mocy 45 do 49,5 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą: drogi dojazdowe i transportowe, powierzchnie montażowe, powierzchnie na postawienie dźwigu, sieci kablowe na terenie gminy Kuślin działki nr ewid. 419, 422/1, 462, 458, 443, 438 w obrębie Śliwno, 235, 242, 241, 268/1, 269/1, 195, 195/3, 238, 237 w obrębie Turkowo, 31/2, 58, 40/2, 40/1, 41, 113, 112, 160/2, 159/2 w obrębie Trzcianka oraz budowę stacji transformatorowej na działce nr ewid. 806 obręb Duszniki. Inwestor przewiduje zastosowanie wieży elektrowni wiatrowej o wysokości od 115 m do 140 m, średnicy wirnika od 113 m do 126 m włącznie oraz maksymalnym poziomie mocy akustycznej pojedynczej turbiny 106 dB. Wyprodukowana energia elektryczna z poszczególnych elektrowni wiatrowych odprowadzana będzie kablami podziemnymi 30 kV do stacji transformatorowo - rozdzielcza 30/10 kV o łącznej mocy 100MVA. Przewiduje się powiązanie stacji transformatorowej ze stacją ENEA w Pniewach za pomocą linii kablowej podziemnej 110 kV. Planowana stacja zostanie wyposażona w dwa niskoprężne transformatory 110/30 kV. Teren

stacji zostanie ogrodzony a powierzchnie pod planowanym budynkiem rozdzielni oraz transformatorami zostaną wykonane jako wodo-nieprzepuszczalne.

Teren przewidziany pod budowę elektrowni wiatrowych jest nieutwardzony i stanowi grunty rolne oraz nieużytki. W pobliżu projektowanego pola wiatrowego znajdują się miejscowości: od strony zachodniej - Chraplewo, Głuponie, Trzcianka, od strony północnej Wymysłowo, Śliwno oraz od strony wschodniej Turkowo. Od strony południowej przebiega autostrada A2, za którą znajdują się miejscowości Michorzewo i Krystianowo. Na tych terenach występuje zabudowa mieszkaniowa siedliskowa, mieszkaniowo – usługowa, mieszkaniowa wielorodzinna oraz tereny usług oświaty.

Należy zachować następujące współrzędne posadowienia turbin wiatrowych w układzie współrzędnych 1992:

Elektrownia wiatrowa	nr działki	Planowane zagospodarowanie	Obręb	Współrzędna Y	Współrzędna X
WKA 5	419	posadowienie turbiny	Śliwno	322681	507374
WKA 6	422/1	posadowienie turbiny	Śliwno	323115	506955
WKA 16	31/2	posadowienie turbiny	Trzcianka	318256	506815
WKA 21	462	posadowienie turbiny	Śliwno	323719	507008
	458	omiatanie łopat			
WKA 22	235	posadowienie turbiny	Turkowo	323445	506466
WKA 23	242	posadowienie turbiny	Turkowo	324031	505955
	241	omiatanie łopat			
WKA 25	268/1	posadowienie turbiny	Turkowo	324572	506523
	269/1	omiatanie łopat			
WKA 31	195/2	posadowienie turbiny	Turkowo	323313	505754
	195/3	omiatanie łopat			
WKA 41	58	posadowienie turbiny	Trzcianka	318039	507496
WKA 44	40/2 40/1	posadowienie turbiny	Trzcianka	318088	506286
	41	omiatanie łopat			
WKA 47	113	posadowienie turbiny	Trzcianka	319784	505402
	112	omiatanie łopat			
WKA 48	160/2	posadowienie turbiny	Trzcianka	320290	505697
	159/2	omiatanie łopat			

WKA 51	238	posadowienie turbiny	Turkowo	324013	506450
	237	omiatanie łopat			
WKA 102	443	posadowienie turbiny	Śliwno	323247	507532
WKA 103	438	posadowienie turbiny	Śliwno	322797	507976

II. Warunki wykorzystania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zespołów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich.

1. Eksploatację przedsięwzięcia prowadzić z użyciem maksymalnie 15 turbin wiatrowych o mocy nominalnej od 3,0 MW do 3,3 MW każda, wysokości wieży elektrowni od 115 m n.p.t. do 149 m n.p.t., średnicy wirnika do 126 m i maksymalnym poziomie mocy akustycznej pojedynczej turbiny nieprzekraczającym 106 dB.
2. Lokalizacja turbin wiatrowych musi gwarantować nieprzekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zgodnie z obowiązującymi przepisami.
3. Przed rozpoczęciem robót ziemnych związanych z realizacją przedsięwzięcia należy zabezpieczyć plac budowy przed przedostawaniem się w jego obręb zwierząt, poprzez zastosowanie odpowiedniego, tymczasowego ogrodzenia.
4. Miejsca składowania materiałów budowlanych na czas budowy umocnić przepuszczalnie, tak aby zachowane zostały funkcje podłoża. Po wybudowaniu parku wiatrowego tego typu powierzchnie zdemontować a zajęty teren przywrócić do stanu pierwotnego.
5. Podczas całego okresu budowy należy wyposażyć place budowy w zaplecze socjalne dla pracowników i wyposażyć je w szczelny układ zbierania ścieków socjalnych.
6. Place budowy wyposażyć w sorbenty materiałów ropopochodnych.
7. Prace budowlane prowadzić wyłącznie w godzinach pory dziennej a wykonawca inwestycji powinien dysponować nowoczesnym sprzętem budowlanym oraz dbać o dobry stan techniczny maszyn i urządzeń poprzez systematyczną ich kontrolę.
8. W celu minimalizacji dla podłoża i środowiska wodno – gruntowego należy:
 - uszczelnić na czas budowy podłoże w miejscu postoju pojazdów i maszyn budowlanych,
 - uszczelnić podłoże oraz wykonać zadaszenie w miejscach składowania materiałów i substancji mogących zanieczyścić glebę i wody gruntowe (paliwa, smary, różnego rodzaju płyny eksploatacyjne),
 - kontrolować szczelność pojemników na odpady, zwłaszcza niebezpieczne,
 - kontrolować stan techniczny przenośnych toalet.

9. W przypadku podejmowania działań inwestycyjnych na obszarach wyposażonych w urządzenia melioracyjne należy zabezpieczyć bądź przebudować istniejący system melioracyjny w porozumieniu z właściwym Zarządem Melioracji i Urzędzeń Wodnych.
 10. Należy wykluczyć lokalizację bazy budowy w pobliżu wód powierzchniowych oraz terenów z płytko zalegającą wodą gruntową.
 11. Elektrownie wiatrowe oraz stację transformatorową wyposażyć w takie zabezpieczenia środowiska gruntowo-wodnego, które w przypadku wycieku płynu eksploatacyjnego lub oleju transformatorowego umożliwią przechwycenie całej ich objętości.
 12. Wykonać sieć kanalizacji deszczowej, wyposażonej w wysokosprawne separatory koalescencyjne lub odoliwiacze, służące do oczyszczenia wód opadowych z resztek oleju spływającego na stanowiska transformatorów. Ścieki takie, po oczyszczeniu, należy gromadzić w szczelnych zbiornikach bezodpływowych.
 13. Wyposażyć pomieszczenia (akumulatornia), w których eksploatowane są akumulatory kwasowe, w okresowo wymieniane, bezodpływowe neutralizatory ścieków kwaśnych. Zabiegi te zabezpieczają przed przedostaniem się ścieków kwaśnych do gruntu.
 14. Budynek stacji transformatorowej wyposażyć w pomieszczenia socjalne.
 15. Odprowadzać ścieki socjalno-bytowe do sieci kanalizacji sanitarnej lub wyposażenie obiektu w szczelne, bezodpływowe, okresowo opróżniane zbiorniki takich ścieków.
 16. Należy ograniczyć do minimum wycinkę przydrożnych i śródpolnych zadrzewień i zakrzewień.
 17. Prace budowlane w okolicy drzew prowadzić w sposób najmniej szkodliwy, zgodny z wymogami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody.
 18. Wszystkie odpady budowlane w miarę możliwości segregować i gromadzić w wydzielonej części placu budowy.
 19. Odpady z serwisowania elektrowni wiatrowych należy przekazać bezpośrednio firmie serwisowej która będzie miała uregulowany stan formalno prawny w zakresie gospodarki odpadami.
- III. Wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 , w szczególności w projekcie budowlanym, w przypadku decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, 10, 14, i 18:**

1. Należy zlokalizować siłownie wiatrowe zgodnie z powyżej wskazanymi współrzędnymi w układzie odniesienia 1992.
2. Nie stosować oświetlenia turbin światłem białym. Należy stosować światło średniej intensywności o minimalnej wymaganej przepisami mocy oraz liczbie błysków na minutę.
3. Określić sposób zagospodarowania mas ziemnych usuwanych lub przemieszczanych w związku z realizacją inwestycji.
4. Turbiny należy wyposażyć w system SCADA, który pozwala na zdalne sterowanie poszczególną turbiną, jak i całą farmą wiatrową.
5. Wyposażyć turbiny w system antyoblodzeniowy.

IV. Wymogi w zakresie przeciwdziałania skutkom awarii przemysłowych, w odniesieniu do przedsięwzięć zaliczanych do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii w rozmiennieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo Ochrony Środowiska: nie dotyczy

V. Wymogi w zakresie ograniczenia transgranicznego oddziaływania na środowisko w odniesieniu do przedsięwzięć dla których przeprowadzono postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko: nie dotyczy.

VI. W przypadku gdy z oceny oddziaływania na środowisko wynika potrzeba:

- a.) **wykonania kompensacji przyrodniczej** – nie stwierdza się potrzeby wykonania kompensacji przyrodniczej.
- b.) **nakłada się obowiązek zapobiegania, ograniczenia oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:**
 1. W terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od uruchomienia przedsięwzięcia wykonać kontrolne pomiary poziomów hałasu na najbliższych terenach objętych ochroną akustyczną, zgodnie z przepisami szczegółowymi w tym zakresie, przy warunkach, w których występuje najbardziej niekorzystne oddziaływanie przedsięwzięcia na stan akustyczny środowiska. Na podstawie uzyskanych wyników niezwłocznie dokonać niezbędnej korekty nastaw turbin w taki sposób, aby eksploatacja inwestycji nie powodowała przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku określonych w przepisach szczegółowych. Pomiary powinny odzwierciedlać oddziaływanie skumulowane wszystkich położonych w pobliżu turbin, których hałas może mieć wpływ na tereny chronione. Poprawność dokonanych korekt potwierdzić niezwłocznie kolejnymi pomiarami poziomów hałasu. Wyniki przeprowadzonych pomiarów wraz z opisem dokonanych korekt przedstawić właściwemu organowi ochrony środowiska, Wielkopolskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska oraz do

wiadomości Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu w terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie po ich wykonaniu.

2. Po dokonaniu ostatecznych korekt prowadzić okresowy monitoring hałasu na najbliższych terenach objętych ochroną akustyczną przez okres pięciu lat. Monitoring ten powinien obejmować pomiary hałasu wykonane nie mniej niż dwa razy do roku, przy warunkach, przy których wpływ turbin na akustyczny stan jakości środowiska będzie największy. Jeden pomiar w okresie od początku grudnia do końca lutego, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji, w której grunt będzie zmrożony oraz jeden pomiar w okresie od początku marca do końca listopada. Pomiary powinny odzwierciedlać oddziaływanie skumulowane wszystkich położonych w pobliżu turbin, których hałas może mieć wpływ na tereny chronione. Wyniki przeprowadzonych pomiarów wraz z opisem dokonanych korekt przedstawić właściwemu organowi ochrony środowiska, Wielkopolskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska oraz do wiadomości Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu w terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie po ich wykonaniu.

3. Pomiary, o których mowa w pkt. 1 i 2 wykonać w tych samych punktach, dla których w raporcie o oddziaływaniu na środowisko wykonano obliczenia akustyczne. Źródła hałasu i punkty pomiarowe opisać symbolami użytymi w raporcie o oddziaływaniu na środowisko.

V. W przypadku, o którym mowa w art. 135 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo Ochrony Środowiska, konieczność utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania: nie dotyczy.

VI. Nie stwierdzam konieczności ponownego przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

VII. Nakładam na wnioskodawcę obowiązek przeprowadzenia analizy porealizacyjnej, określając jej zakres i termin:

1. Należy przeprowadzić szczegółowy monitoring porealizacyjny, obejmujący cykl roczny, który powinien być trzykrotnie powtarzany w ciągu 5 lat po oddaniu farmy wiatrowej do eksploatacji. Monitoring powinien obejmować:

a.) ptaki występujące na obszarze objętym potencjalnym oddziaływaniem w okresie lęgowym – przedmiotem obserwacji powinny być przede wszystkim gatunki ujęte w załączniku I Dyrektywy Rady 2009/147/WE oraz na wykazach Czerwonej Listy Zwierząt Ginących i Zagrożonych Wyginięciem w Polsce i Europie, a także ujęte w wykazie

Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, gatunki średnioliczne, nieliczne, bardzo nieliczne i skrajnie nieliczne (wg zobiektywizowanej skali zawartej w opracowaniu Tomjałoić L., Stawarczyk T. 2003 *Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany*. Wrocław: PTPP "pro Natura");

- b.) ptaki migrujące w okresie ich wiosennych i jesiennych wędrówek oraz ptaki zimujące;
- c.) nietoperze występujące na obszarze objętym potencjalnym oddziaływaniem w okresie rozrodu i migracji;
- d.) śmiertelność ptaków i nietoperzy wraz z oceną skuteczności odnajdywania ofiar oraz szybkości ich znikania z powierzchni.

Zgromadzone wyniki należy zinterpretować, oceniając wpływ inwestycji na populacje ptaków i nietoperzy i ewentualnie zaproponować stosowne działania ratunkowe lub minimalizujące. Wyniki monitoringu ornitologicznego i chiropterologicznego wraz z interpretacją i oceną wpływu, a także propozycją działań minimalizujących należy przedstawić w formie pisemnej wraz z kopią na nośniku elektronicznym Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu. Raporty cząstkowe z zakończenia rocznych etapów prowadzonego monitoringu porealizacyjnego należy przedstawić w ciągu dwóch miesięcy od zakończenia każdego z rocznych cykli monitoringowych.

VIII. Charakterystyka przedsięwzięcia stanowi załącznik do niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

Inwestor, firma Ekologia – System Sp. z o.o. z siedzibą w Michorzewie ul. Polna 1 gmina Kuślin, działając na podstawie art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2013r. poz. 1235 ze zm.) zwróciła się do Wójta Gminy Kuślin dnia 19 grudnia 2014r. z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na **„Budowie 18 elektrowni wiatrowych o mocy pojedynczej turbiny od 3,0 do 3,3 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą, na terenie gminy Kuślin”**.

Do wniosku zgodnie z art. 74 ust 1 cytowanej ustawy załączono kartę informacyjną przedsięwzięcia wraz z załącznikami.

Stosownie do § 3 ust 1 pkt. 6b Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010r. nr 213, poz. 1397) przedmiotowa inwestycja należy do kategorii przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z powyższym, zgodnie z art. 59 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane jeśli obowiązek ten zostanie stwierdzony na podstawie art. 63 ust 1. W myśl art. 71 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy dla wnioskowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko jest wymagane uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zgodnie z art. 72 ust. 1 pkt 1 cytowanej ustawy wydanie ww. decyzji następuje przed uzyskaniem pozwolenia na budowę.

W związku z powyższym, na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Wójt Gminy Kuślin pismem z dnia 16 stycznia 2015r., wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomyślu o wydanie opinii w sprawie obowiązku sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko i określenia zakresu raportu.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu opinią sanitarną z dnia 27 stycznia 2015r oraz Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomyślu opinią sanitarną z dnia 17 lutego 2015r. znak ON.NS-452-1-4/15 i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu, postanowieniem z dnia 03 luty 2015r., znak WOO-II.4240.55.2015.ZP.2 stwierdzili potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określili zakres raportu.

Ustalając obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko brano pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 63 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko tj. skalę i charakter inwestycji, wielkość zajmowanego terenu, zakres robót związanych z jej realizacją, prawdopodobieństwo, czas trwania, zasięg oddziaływania oraz odwracalność oddziaływania, a także wykorzystanie zasobów naturalnych, emisję, i uciążliwości związane z jej eksploatacją, powiązanie z innymi przedsięwzięciami, kumulowanie się oddziaływań przedsięwzięć znajdujących się na obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie oraz usytuowanie przedsięwzięcia na obszarach wymagających specjalnej ochrony ze względu na występowanie gatunków roślin i zwierząt lub ich siedlisk lub siedlisk przyrodniczych objętych ochroną, w tym obszarach Natura 2000.

W związku z powyższym obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko został nałożony na Inwestora postanowieniem z dnia 6 marca 2015r.

Organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na podstawie art. 75 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy jest Wójt Gminy Kuślin. Organami właściwymi do wydania opinii o których mowa w art. 78 ust. 1 są Wojewódzki Państwowy Wielkopolski Inspektor Sanitarny w Poznaniu oraz Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomyślu. Natomiast organem właściwym do wydania uzgodnień o których mowa w art. 77 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Wójt Gminy Kuślin ustalając krąg stron postępowania działał w oparciu o brzemienne art. 28 KPA, zgodnie z którym stroną postępowania jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny. Stroną postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest niewątpliwie inwestor oraz podmiot mający tytuł prawny do nieruchomości, na której ma być realizowana inwestycja. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że atrybut strony postępowania przysługuje także właścicielom działek i użytkownikom wieczystym działek bezpośrednio sąsiadujących z terenem inwestycji, jak również właścicielom działek dalej położonych, jeżeli zamierzona inwestycja będzie miała wpływ na ich interesy chronione przepisami prawa, które są nierozdzielnie związane z obszarem oddziaływania. Przy czym nie ma znaczenia czy oddziaływanie na nieruchomość będzie w granicach dopuszczalnych norm, czy też będzie ponadnormatywne, wystarczy, że działka znajduje się w zasięgu oddziaływania

planowanej inwestycji. Po analizie przedstawionej przez Inwestora dokumentacji tj. wypisów z rejestru gruntów i kopii map ewidencyjnych z zaznaczonym zasięgiem oddziaływania hałasu, tutejszy organ biorąc pod uwagę skalę i charakter planowanej inwestycji ustalił, iż liczba stron postępowania przekroczy 20 podmiotów. W związku z powyższym zawiadomienia stron o wszystkich czynnościach i wydanych orzeczeniach w sprawie tutejszy organ dokonywał w trybie art. 49 KPA, zgodnie z którym zawiadomienie stron uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia.

W celu zapewnienia stronom postępowania oraz społeczeństwu czynnego udziału w procedurze oceny oddziaływania na środowisko, Wójt Gminy Kuślin podawał do publicznej wiadomości wszystkie obwieszczenia poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu oraz tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy Kuślin, Urzędu Gminy Duszniki, Urzędu Miasta i Gminy Lwówek oraz tablicach ogłoszeń poszczególnych sołectw. Potwierdzenia wywieszenia obwieszczeń na tablicach ogłoszeń znajdują się w aktach sprawy.

Zgodnie z art. 85 ust. 2 pkt 1a ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, uzasadnienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, niezależnie od wymagań wynikających z przepisów kodeksu postępowania administracyjnego powinno zawierać, w przypadku, gdy została przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko: informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę, i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Działki na których Inwestor planuje posadowienie turbin wiatrowych leżą w obszarze przeznaczonym w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kuślin uchwalonego Uchwałą Rady Gminy Kuślin nr VIII/45/2003 z dnia 29 maja 2003r., jako tereny przeznaczone pod lokalizację turbin wiatrowych tworzących farmę wiatrową, położonych w miejscowościach Śliwno, Trzcianka i Turkowo oznaczonych na rysunku planu symbolami: 7.RP.55, 8.RP.1, 8.RP.21 I 9.RP.5. Zgodnie z art. 80 ust. 2 ww. ustawy właściwy organ wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach po stwierdzeniu zgodności lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Pismem z dnia 25 marca 2015r. Towarzystwo Przyrodnicze „SKOWRONEK” z siedzibą w Trzciance zwróciło się do Wójta Gminy Kuślin z wnioskiem o dopuszczenie go do udziału na prawach strony w toczącym się postępowaniu administracyjnym. Towarzystwo Przyrodnicze uzasadniło swój wniosek celami statutowymi, wymienionymi w Rozdziale 2 Statutu, tj: zachowanie i wzbogacenie przyrody, ochronę walorów krajobrazowych, monitorowanie stanu i zagrożeń przyrody, prowadzenie i popieranie wszelkich działań na rzecz ochrony przyrody i zasad zrównoważonego rozwoju. Obwieszczeniem z dnia 10 kwietnia 2015r. tutejszy organ zawiadomił o wpłynięciu powyższego wniosku. Zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 03 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – organizacje ekologiczne, które powołując się na swoje cele statutowe, zgłoszą chęć uczestniczenia w określonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, uczestniczą w nich na prawach strony, jeżeli prowadzą działalność statutową w zakresie ochrony środowiska lub ochrony przyrody, przez minimum 12 miesięcy przed dniem wszczęcia tego postępowania.

Przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte dnia 16 stycznia 2015r. natomiast Towarzystwo Przyrodnicze zostało zarejestrowane przez Sąd Rejonowy w Poznaniu w Krajowym Rejestrze Sądowym z datą 18 sierpnia 2014r. Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989r. prawo o stowarzyszeniach (tekst. jedn. Dz. U. z 2001r. Nr 79, poz. 855 ze zm.) Stowarzyszenie uzyskuje osobowość prawną i może rozpocząć działalność z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego. Mając na uwadze powyższe organ nie znalazł podstaw prawnych do dopuszczenia Towarzystwa Przyrodniczego „SKOWRONEK” do udziału na prawach strony w niniejszym postępowaniu. W związku z powyższym, postanowieniem z dnia 04 maja 2015r. Wójt Gminy Kuślin po rozpatrzeniu wniosku Towarzystwa Przyrodniczego „SKOWRONEK” odmówił dopuszczenia go do udziału na prawach strony w toczącym się postępowaniu administracyjnym o czym powiadomił strony postępowania obwieszczeniem z dnia 04 maja 2015r.

Po złożeniu przez Inwestora dnia 21 kwietnia 2015r. Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko Wójt Gminy Kuślin zawiadomieniem z dnia 27 kwietnia 2015r. działając na podstawie art. 74 ust 3 oraz art. 33 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko poinformował strony postępowania oraz społeczeństwo o przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na budowie 18 elektrowni wiatrowych o mocy pojedynczej turbiny od 3,0 do 3,3 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Kuślin. Równocześnie organ prowadzący postępowanie wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu o uzgodnienie warunków realizacji inwestycji oraz do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomyślu i Wojewódzkiego Państwowego Wielkopolskiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu o wydanie opinii w przedmiotowej sprawie. Do wystąpienia dołączono kopię wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko sporządzony w marcu 2015r. przez firmę „DOMI” PHU przez zespół pod kierunkiem mgr Janusza Syrociaka we współpracy z prof. dr hab. Piotrem Tryjanowskim, mgr Krzysztofem Mączkowskim, dr Łukaszem Myczko, dr inż. Zbigniewem Kwiecińskim, mgr Kamilem Kryżą oraz mgr Szymonem Rogalą.

Działając na podstawie art. 33 ust 1 pkt 5-8 i art. 79 ust 1 ww. ustawy organ obwieszczeniem z dnia 27 kwietnia 2015r. ogłosił dla społeczeństwa 21 – dniowy termin na składanie uwag i wniosków tj. od dnia 06 maja 2015r. do dnia 27 maja 2015r. W powyższym obwieszczeniu organ poinformował o sposobie i miejscu składania uwag i wniosków.

Towarzystwo Przyrodnicze „SKOWRONEK” dnia 06 maja 2015r. zwróciło się do tut. organu o doręczenie karty informacyjnej przedsięwzięcia w formie elektronicznej lub drukowanej na adres Towarzystwa. Powyższa informacja została doręczona w formie elektronicznej.

W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomyślu (dalej PPIS w Nowym Tomyślu) pismem z dnia 11 maja 2015r. znak ON.NS-452-1-4/15 zwrócił się do Wójta Gminy Kuślin z prośbą o uzupełnienie wniosku wraz z raportem o oddziaływaniu na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia. Tutejszy

organ , na podstawie art. 50 Kpa każdorazowo wzywał Inwestora do uzupełnienia raportu o zagadnienia przedstawiane w pismach PPIS w Nowym Tomyślu.

Obwieszczeniem z dnia 14 maja 2015r. Wójt Gminy Kuślin poinformował strony postępowania o wezwaniu Inwestora do uzupełnienia informacji przedstawionych w raporcie.

Poprzez obwieszczenia z dnia 25.05.2015, 30.06.2015, 31.07.2015, 31.08.2015, 30.09.2015 i 03.11.2015 tutejszy organ informował strony postępowania o przedłużeniu terminu wydania decyzji środowiskowej ze względu na konieczność oczekiwania na uzgodnienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz opinie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomyślu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu, każdorazowo wyznaczając nowy termin załatwienia sprawy.

Pismem z dnia 26 maja 2015r. Inwestor udzielił odpowiedzi na wezwanie PPIS w Nowym Tomyślu przedstawiając w załączeniu między innymi mapę z lokalizacją turbin wiatrowych na terenie Gminy Kuślin z zaznaczoną zabudową mieszkaniową w miejscowościach sąsiadujących z projektowanymi turbinami. Przedstawiono również strefę 500 m wynikającą z zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego która jednoznacznie wskazuje na zachowanie wymaganej odległości turbin wiatrowych od terenów zabudowy mieszkaniowej, co czyni inwestycję zgodną z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Towarzystwo Przyrodnicze „SKOWRONEK” dnia 27 maja 2015r. wniosło uwagi i wnioski do raportu o oddziaływaniu na środowisko. Organ uwzględnił wszystkie uwagi poprzez odpowiedzi sformułowane przez Inwestora.

1. Zdrowie i życie ludzi.

- Ze względu na wagę problemu, w pierwszej kolejności chcemy zwrócić uwagę na niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia ludzkiego ze strony w/w inwestycji: Raport OOS na stronie 21 wspomina o możliwej konieczności wzmocnienia fundamentów (fundamentowanie palowe), nie mówi zarazem, które lokalizacje będą wymagały tych zabiegów. Czy będą miały wpływ na jakość wód gruntowych? Jaka będzie głębokość palowania? Jaki wpływ głębokie fundamentowanie będzie miało na przebiegający z bezpośrednim pobliżu rurociąg gazowy? Czy w pobliżu głębokiego fundamentowania lokalizacje wiatraków WKA9, WKA16, WKA17, WKA44, WKA50 i powodowane przez siłownie drgania gruntowe spowodują rozszczelnienie gazociągu? Jaki to może mieć wpływ na zdrowie i życie ludzi?

Odp: Ewentualne posadowienie wieży turbiny wiatrowej na palach nie będzie miało żadnego wpływu na wody podziemne z uwagi na małą powierzchnię fundamentu oraz znaczne odległości między poszczególnymi turbinami. Fundamentowanie turbin wiatrowych wykonywane jest w taki sposób, aby przeciwdziałać występowaniu drgań turbiny. W związku z powyższym nie istnieje możliwość uszkodzenia gazociągu na skutek drgań turbiny, a tym wystąpienie zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi.

- Raport OOS nie wspomina o niebezpieczeństwach, jakie mogą spowodować siłownie wiatrowe dla ruchu pieszego i samochodowego na publicznych drogach znajdujących się w pobliżu. Czy migotanie cienia, odbłaski a także odrzut oblodzenia z wirników siłowni spowoduje niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na tych drogach? Jakie ryzyko spowodują w/w czynniki „lokalizacji” WKA47 i WKA23 dla ruchu samochodowego na pobliskiej autostradzie?

Odp: Efekt migotania cienia jest odczuwalny głównie podczas jego występowania dla obserwatora znajdującego się w stałej lokalizacji od turbiny. Dla kierowcy poruszającego się samochodem efekt ten będzie praktycznie niezauważalny, a więc nie stanowiący dla niego realnego zagrożenia. Lokalizacja turbin wiatrowych od autostrady została ustalona w sposób zapewniający bezpieczeństwo dla jej użytkowników, również w zakresie ewentualnych odrzutów oblodzenia turbiny wiatrowej.

- W raporcie OOS przedstawiając badania natężenia hałasu przyjęto założenie określające zależność: $\Delta L_p = L_p * r, Db$

L_p - to współczynnik pochłaniania przez powietrze, dla temperatury 10 stopni Celcjusza, wilgotności względnej 70% i częstotliwości 500Hz.

Dlaczego nie przedstawiono innych, bardziej skrajnych wartości wilgotności, temperatury i częstotliwości w obliczeniach współczynnika pochłaniania przez powietrze? Dałoby to bardziej rzeczywisty obraz akustyczny inwestycji. Dlaczego nie wymieniono innych obiektów generujących wysokie poziomy hałasu? Takim obiektem jest autostrada znajdująca się w pobliżu, gdzie ruch samochodowy wynosi od kilkunastu do kilkudziesięciu tysięcy pojazdów na dobę. Dlaczego nie uwzględniono akustycznych oddziaływań skumulowanych tego obiektu z mającymi postać siłowniami wiatrowymi?

Odp: Obliczenia akustyczne wykonano przy wykorzystaniu programu „Leq Professional” opracowanego zgodnie z metodyką referencyjną ISO 9613-2. Autostrada jest źródłem hałasu, dla której ustawodawca przewidział inne (wyższe wartości dopuszczalne poziomu hałasu o ponad 10 dB(A), niż dla innych źródeł hałasu) i to ona kształtuje klimat akustyczny w rejonie inwestycji. W przypadku, kiedy jedno źródło jest „głośniejsze” od drugiego o co najmniej 10 dB(A), to źródło „głośniejsze” będzie miało decydujący wpływ na klimat akustyczny w danym rejonie. Patrząc z tej perspektywy można stwierdzić, że turbiny wiatrowe nie będą wywierały żadnego wpływu na ogólny klimat akustyczny w środowisku. Niemniej jednak inwestycja związana z budową turbin wiatrowych musi spełniać ostrzejsze wartości dopuszczalne poziomu hałasu mimo braku jej wpływu na wypadkowy klimat akustyczny, wynikający z oddziaływania różnych źródeł hałasu.

2. Wybrane przykłady badawcze.

- pachnica dębówka (*Osmoderma eremita*)

W badaniach nad występowaniem pachnicy raport pokrótce przedstawia metodykę badań zalecaną przez GDOŚ(?) i po czym szybko przechodzi do konkluzji, iż pachnica na terenie inwestycji nie występuje. Całość okraszona kilkoma fotografiami przedstawiającymi potencjalne miejsca występowania. Dlaczego raport nie mówi o miejscach badań, o ilości badanych obiektów, o tym czy znaleziono inne saproksylity, co zrobiono z murszem?

Odp: W trakcie inwentaryzacji przyrodniczej poszukiwano potencjalnych siedlisk pachnicy dębowej *Osmoderma eremita sensu lato* na całym terenie planowanego Parku elektrowni wiatrowych „KOLDWind”. Główną uwagę skoncentrowano na śródpolne aleje drzew zagrożone wycięciem poprzedzającym właściwą budowę turbin wiatrowych. Były to aleje drzew rosnące przy drogach od których mają powstać drogi dojazdowe prowadzące do poszczególnych turbin. Na powyższych odcinkach alei wyszukiwano najstarsze drzewa, posiadające dziuple, uszkodzenia pnia oraz próchnowiska, będące potencjalnymi miejscami występowania

próchnojadów m.in. pachnicy dębowej *Osmoderma eremita sensu lato*. Z powyższych drzew pozyskiwano mursz, w którym poszukiwano charakterystycznych odchodów larw, samych larw oraz kokolitów mogących świadczyć o bytowaniu pachnicy. Po przesianiu mursz ponownie trafiał do miejsca, z którego został pozyskany. Na podstawie przeprowadzonych poszukiwań nie stwierdzono obecności pachnicy dębowej *Osmoderma eremita sensu lato*. Aleje w których przeprowadzono poszukiwania:

- aleja jesionowa przy drodze do Wymysłowa - Trzcianka,
- aleja kasztanowa przy drodze Zakrzewko – Turkowo,
- aleje wierzbowe w okolicy Śliwna,
- zadrzewienia wokół oczek wodnych.

- refugia (aleje, ciągi zadrzewień, stawy, oczka wodne itp.)

Raport OOS na str. 94 w tabeli nr 3 przedstawia wykaz alei przydrożnych obszaru inwestycji. Wykaz ten zawiera błędne informacje np. aleja na działce nr 156 (jabłoniowa) zakres obwodów jest wyraźnie zaniżony. Zakres ten wynosi 70 – 170 cm. Aleja na działce nr 10 jest aleją jesionową, a obwody okazów wynoszą powyżej 250 cm. Aleja kasztanowa na działce nr 330 zawiera większość okazów powyżej 200 cm w obwodzie. Nie rozumiemy dlaczego raport OOS nie wymienia alei i ciągów zadrzewień o wieloletniej strukturze, na działkach: 258, 281/1, 314/1, 420, 224/2, 199/4, 86/2, 137, 118, m6, 292, 287, 279, 285/2, 374, 191, 364, 360, 379, 425, 264, 263, 83. Raport OOS nie wspomina o bogatej lęgowej ornitofaunie parków wiejskich w miejscowościach na terenie projektowanej farmy wiatrowej. Dziwną, a zarazem niedopuszczalną sprawą jest pominięcie wielu miejsc będących swoistymi refugiami, charakteryzującymi się bogatą fauną i florą.

Odp: Przywołane różnice w obwodach alei jabłoniowych oraz kasztanowych wynikać mogą z różnej przyjętej metodyki pomiarów. Pomiary drzew wykonano na standardowej wysokości 130 cm, nie uwzględniając przylegających do pnia konarów lub odrostów, co mogłoby zawyżyć pomiary. Aleja na drodze Wymysłowo – Trzcianka tworzona jest przez jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, w wyniku omyłki pisarskiej aleja ta została w Raporcie opisana jako aleja klonu zwyczajnego *Acer platanoides*. Inwentaryzacje alei oraz zadrzewień dokonano w obrębie planowanych turbin oraz wzdłuż wyznaczonych tras transportu elementów turbin i okablowania, wzdłuż których istnieje ryzyko uszkodzenia lub wycinki. Wymienione przez Towarzystwo aleje oraz refugia położone są na działkach poza trasami dostaw oraz lokalizacjami turbin.

3. Fauna ważna dla „Wspólnoty”

- bóbr europejski (*Castor fiber*). Raport OOS w ogóle nie wspomina o występowaniu stosunkowo dużej populacji bobra w dorzeczu Mogilnicy (także na terenach inwestycji). Jaki będzie wpływ zmian w urządzeniach melioracyjnych, a także budowa i eksploatacja wiatraków na jego populację lęgową?

Odp: W trakcie przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej, obejmującej cały obszar planowanej inwestycji nie stwierdzono występowania bobra europejskiego *Castor fiber* oraz żadnych śladów jego bytowania. Jeżeli jednak członkowie Towarzystwa Przyrodniczego „SKOWRONEK” odnotowali występowanie bobra w dorzeczu Mogilnicy to jednak planowana farma wiatrowa nie będzie miała negatywnego wpływu na ten gatunek. Zagroženiem dla tego

gatunku byłaby ewentualna modyfikacja warunków wodnych: cieków, zbiorników wodnych, czy też roślinności brzegowej. Żadna z lokalizacji turbiny wiatrowej nie obejmuje bezpośredniego terenu doliny Mogilnicy, dlatego też zagrożenie naruszenia siedliska bobra należy wykluczyć. Ponadto nie jest zagrożona ciągłość doliny cieku dla swobodnego przemieszczania się bobra w jej obrębie. Obszar, na którym stwierdzono występowanie bobra znajduje się poza terenem posadowienia turbin. Działki, na których planowana jest lokalizacja turbin wiatrowych położone są na gruntach ornych. Biologia tego gatunku oraz jego występowanie w znacznej odległości od posadowienia turbin wskazują, że planowana inwestycja nie będzie wywierała negatywnego wpływu na funkcjonowanie gatunku na etapach budowy i eksploatacji.

- żuraw pospolity (*Grus grus*). Raport OOS w ogóle nie wspomina o miejscach lęgowych żurawia na bagniskach znajdujących się na terenie inwestycji, działki nr 231/1, 252, 40/4, 5023/3, 149, 106/2, 28, 424, 198/1, 318. Jaki będzie wpływ budowy i eksploatacji wiatraków na populację żurawia?

Odp: Uwaga wstępna – obecnie stosowana nazwa gatunku to żuraw, a nie żuraw pospolity i dalej w wyjaśnieniach posługujemy się prawidłową nazwą, która również została użyta w Raporcie ornitologicznym. Teren planowanej farmy wiatrowej został ponownie zbadany pod kątem występowania gatunków rzadkich i średniolicznych przy okazji wykonywania badań na okolicznych terenach. Nie udało się potwierdzić występowania lęgowych żurawi na wykazanych powyżej lokalizacjach (przy zastrzeżeniu, że badania rozpoczęto pod koniec kwietnia) i jest bardzo mało prawdopodobnym, iż wszystkie pary żurawi straciły lęgi i żadna z par nie wyprowadziła młodych. Jedynie w okolicy działki 40/4 widziano chodzące 2 ptaki, które mogły być parą (jednak bez młodych) oraz widziano żurawie w okolicy działki 424 jednak także bez młodych i po krótkim czasie obserwacji ptaki dość swobodnie opuściły okolice ww. działki. W związku z wynikami monitoringu w latach 2010 – 2011 oraz badań w sezonie lęgowym 2015 r. i przy rozbieżnościach w ocenie stanowisk lęgowych, bardzo chętnie w tym miejscu zapoznalibyśmy się z metodyką badań stanowisk lęgowych żurawi oraz z danymi obserwatora (nie zostały dołączone stosowne informacje do pisma Towarzystwa Przyrodniczego „SKOWRONEK” z dnia 26.05.2015 r., pomimo iż dla ww. Stowarzyszenia kwalifikacje wydają się być ważne (pismo z dnia 19.06.2015 r. – Uwaga 5). Niemniej poniżej oceniono wpływ inwestycji na populację lęgową żurawia (zgodnie z dostarczonymi danymi ze Stowarzyszenia przy pełnej świadomości, iż wyniki dotyczące stanowisk lęgowych żurawia odbiegają od rzeczywistości). SCHELLER & VÖKLER (2007) nie stwierdzili istotnej różnicy pomiędzy zagęszczeniem żurawi w pobliżu parków wiatrowych oraz innych obszarów odniesienia pozostających poza ich wpływem. Duża część (42%) zarejestrowanych terenów rozmnażania (n=17) znajdowała się w odległości mniejszej niż 500 m od turbiny wiatrowej. Najmniejsza odległość stanowiska lęgowego żurawia od turbiny wynosiła 160 m (n=2). Jedynie w zakresie 100 m widoczny był zdecydowany wpływ położenia turbiny na wybór terenu rozmnażania. Związek pomiędzy sukcesem rozrodczym a odległością od stanowiska lęgowego do najbliższej turbiny wiatrowej także nie był widoczny. Podczas prowadzenia badań poinwestycyjnych na farmach zlokalizowanych w Polsce uzyskuje się podobne wyniki, gdzie stanowiska lęgowe żurawia zlokalizowane były też poniżej 150 metrów od istniejących turbin (Tryjanowski dane własne pochodzące z monitoringów post-inwestycyjnych prowadzonych w Północnej

Wielkopolsce, Dolnym Śląsku i Ziemi Lubuskiej). Niską wrażliwość żurawia na obecność turbin wiatrowych potwierdzają także wytyczne Komisji Europejskiej z 2010 roku.

Najbliższe stanowiska lęgowe wg informacji z pisma Stowarzyszenia (jeszcze raz zaznaczymy w tym miejscu, iż oceniamy niepotwierdzony materiał) najbliżej turbin znajdują się w odległości około 200 metrów. Proponowane turbiny są planowane na terenach użytkowych (użytki rolne), niebędących typowymi terenami lęgowymi żurawia. Z tego powodu tereny rozrodcze nie zostaną naruszone lub zniszczone. Proponowane turbiny są planowane na terenach użytkowych (rolniczych), które mogą tymczasowo służyć jako tereny żerowania dla żurawia. Bezpośrednia utrata terenów żerowania jest jednak ograniczona do obszaru wokół podstaw wież turbin, a obszar montażu urządzeń jest bardzo niewielki w porównaniu z użytkami rolnymi znajdującymi się w tym obszarze. Dodatkowo należy zaznaczyć, iż zgodnie z przedstawionymi informacjami przez Stowarzyszenie stanowiska te znajdują się na skrajach planowanego do realizacji parku wiatrowego (wariant 15 turbin). Dodatkowo dane z monitoringów poinwestycyjnych z Europy aktualizowane na dzień 1 czerwiec 2015 pokazują, iż na 11472 padłe na farmach wiatrowych ptaki, odnotowano tylko 18 żurawi. Podsumowując wyżej zamieszczone informacje, nie jest spodziewany negatywny wpływ na populację żurawia podczas eksploatacji inwestycji oraz podczas budowy. W tym miejscu należy też zaznaczyć, iż populacja lęgowa żurawia w Polsce wzrasta w przeciętnym tempie aż 6% rocznie! Powoduje to już coraz częstsze straty finansowe, a co za tym idzie skargi rolników na zniszczenia powodowane przez ten gatunek, zwłaszcza w zasiewach kukurydzy.

- *bocian biały (Ciconia ciconia)*. Według Raportu OOS w miesiącach lipiec i sierpień nie był obserwowany. Czy z tego wynika, że nie występuje w tym okresie?

Odp: Monitoring ornitologiczny prowadzony był przede wszystkim na obszarach pól w miejscach gdzie planowano zlokalizować inwestycję. Podczas badań w lipcu i sierpniu nie stwierdzono osobników tego gatunku, co oczywiście nie oznacza iż nie występował np. w okolicy zabudowań. Bocian biały żeruje głównie na trwałych użytkach zielonych – łąkach i pastwiskach, uprawach roślin motylkowych (konieczyna, lucerna), miedzach oraz strumieniach, płytkich rzekach, starorzeczach, rowach melioracyjnych, stawach rybnych i bagnach. Obszar badań obejmował przede wszystkim obszary pól na którym w podanym powyżej okresie nie obserwowano bociana białego (najbliższe miejsca obserwacyjne zlokalizowane były w odległości 1 km od gniazd bociana białego). Może to świadczyć o niskiej atrakcyjności pól w okolicy inwestycji dla bociana białego oraz prawdopodobnie o istnieniu lepszych żerowisk w bliskiej odległości od gniazd. Zgodnie z wyżej podanymi informacjami oraz analizami wykonanymi w raporcie ornitologicznym nie przewiduje się negatywnego wpływu na populację bociana białego podczas etapu budowy oraz eksploatacji inwestycji.

- *błotniak stawowy (Circus aeruginosus)*. Błotniak stawowy gniazduje lub gniazdował w trzcinowiskach na działkach o numerach 149, 106/2, 252. Jaki będzie wpływ budowy i eksploatacji wiatraków na jego lokalną populację?

Odp: Podobnie jak przy żurawiu nie udało się potwierdzić istnienia wyżej podanych stanowisk lęgowych błotniaka stawowego. Najbliższe miejsce lęgowe błotniaka stawowego zlokalizowane jest w odległości około 1,5 km na południowy - wschód od podawanej powyżej działki nr 149. Na badanym terenie obserwowany był we wszystkich sezonach fenologicznych oprócz zimy. Na

punktach obserwacji składu gatunkowego stwierdzono 6 osobników (0,41% dominacja) w sezonie lęgowym, 17 osobników (1,00% dominacja) w sezonie połęgowym, 1 osobnika (0,03% dominacja) podczas migracji jesiennych i 3 osobniki (0,23% dominacja) podczas migracji wiosennych. Łącznie na punktach obserwacyjnych natężenia przelotów odnotowano 30 błotniaków stawowych. 80% osobników poruszało się w strefie poniżej zasięgu pracy łopat rotora. SCHELLER I VÖLKER (2007) wykonali badania zależności wyboru terenów rozrodczych i sukcesu rozrodczego błotniaków stawowych (oraz żurawi) od obecności elektrowni wiatrowych w 12 parkach wiatrowych oraz 9 rejonach referencyjnych Meklemburgii-Pomorza Przedniego (Niemcy). Udało im się określić statystycznie wykrywalne zachowanie unikowe błotniaków stawowych tylko w odległości maks. 200 m wokół elektrowni. W dalszych odległościach nie udało się określić znaczących różnic w zakresie wyboru terenów rozrodczych. Nie udało się także określić statystycznie weryfikowalnej korelacji pomiędzy odległością terenu rozrodczego od elektrowni wiatrowej a sukcesem rozrodczym. Według stanu na dzień 1 czerwca 2015 roku, zgłoszono odpowiednio 33 kolizje błotniaków stawowych z elementami elektrowni wiatrowych (na 11472 ptaki pozostałych gatunków) zlokalizowanych w Niemczech i Europie. Biorąc pod uwagę specyficzną metodę polowania błotniaków stawowych (blisko gruntu), ryzyko ich kolizji z urządzeniami elektrowni wiatrowej można określić jako niskie. W związku z powyższym nie należy spodziewać się istotnego negatywnego wpływu planowanej inwestycji podczas etapu budowy i eksploatacji na populację błotniaka stawowego.

- *jerzyk (Apus Caffer). Raport OOS nie wspomina o populacji lęgowej jerzyka występującego w miejscowościach: Trzcianka, Śliwno, Michorzewo, Krystianowo, Głuponie. Jaki będzie wpływ budowy i eksploatacji wiatraków na jego lokalną populację?*

Odp: Uwaga wstępna – prawidłowa nazwa naukowa gatunku to *Apus apus*, która również została użyta w Raporcie ornitologicznym. Jerzyk jest gatunkiem synantropijnym i rozmieszczonym wyspowo. Liczniejszy w miejscach gęsto zaludnionych i zabudowanych. Mniej liczny w okolicach niezamieszkałych przez człowieka. Planowane do realizacji turbiny wiatrowe zlokalizowane są w odległości przynajmniej 500 metrów od najbliższych zabudowań czyli terenów głównego przebywania i żerowania jerzyka (co potwierdzają także dane z raportu ornitologicznego). Nie jest spodziewany w związku z powyższym negatywny wpływ na populację jerzyka na etapie budowy oraz eksploatacji inwestycji. należy także w tym miejscu zaznaczyć, iż w Polsce liczebność jerzyka wzrasta.

- *kropiatka (Porzana porzana) i inne gatunki z rodziny chruścieli. Raport OOS nie wspomina o populacji chruścieli, widywanych na stawach i bagniskach na działkach nr 255, 256, 231/1, 424, 266/1, 262, 28, 94/29, 5023/2, 114, 149, 106/2. Jaki będzie wpływ budowy i eksploatacji wiatraków na miejsca lęgowe chruścieli?*

Odp: Inwestycja zlokalizowana zostanie na obszarach pól, które dla większości chruścieli nie stanowią optymalnego środowiska (przypadek żurawia został już opisany powyżej). Większość z chruścieli prowadzi skryty tryb życia i jest niezwykle trudna do wykrycia. Mało wiarygodnie brzmi stanowisko Towarzystwa o widywaniu kropiatki bez podania bliższych informacji. Jest to gatunek wykrywany przede wszystkim głosowo. Wg Komisji Europejskiej chruściele to grupa ptaków niezbyt wrażliwa na obecność turbin wiatrowych (z racji wyboru siedliska rozrodu – tereny wodne) , co potwierdzają także dane ze śmiertelności. W związku z wyżej

zamieszczonymi informacjami (w tym o żurawiu) nie jest spodziewany istotny negatywny wpływ inwestycji na chruściele na etapie budowy i eksploatacji inwestycji.

- *bocian czarny (Ciconia nigra)*. Raport OOS nie wspomina o miejscu lęgowym bociana czarnego znajdującym się w lasach Leśnictwa Chraplewo. Jaki będzie wpływ budowy i eksploatacji wiatraków na jego lokalną populację?

Odp: Bocian czarny nie został wykazany w Raporcie ornitologicznym gdyż gatunek ten nie korzystał z obszaru pod planowaną farmę wiatrową. Znane stanowiska lęgowe tego gatunku oddalone są o ponad 5 km od przedmiotowej inwestycji. Dodatkowo jak wspomniano powyżej w okolicy terenu przeznaczonego pod budowę farmy wiatrowej prowadzone są nowe badania, na których jednorazowo obserwowano bociana czarnego na zachód od Chraplewa nad lasem (ponad 5 km od planowanych turbin). W związku z powyższym nie wystąpi negatywne oddziaływanie na populację bociana czarnego.

- *pokrzewka jarzębata (Sylvia nisoria)*. Raport OOS nie wspomina o miejscach lęgowych pokrzewki. Regularnie gnieździ się w zakrzewieniach na działce nr 188/80 i 106/2. Jaki będzie wpływ budowy i eksploatacji wiatraków na jego lokalną populację?

Odp: obecnie stosowana nazwa gatunku to jarzębatka. Jarzębatka głównie zasiedla różnego rodzaju formacje krzewiste z pojedynczymi drzewami lub na obrzeżach lasów. Wszystkie te miejsca zostały wyłączone z zainwestowania. Wg Komisji Europejskiej jarzębatka nie jest wrażliwa na obecność turbin wiatrowych, co potwierdzają także dane ze śmiertelności, gdzie nie został odnotowany do dnia 1 czerwca 2015 roku żaden przypadek śmiertelności tego gatunku na turbinach wiatrowych. W związku z wyżej zamieszczonymi informacjami nie jest spodziewany istotny negatywny wpływ inwestycji na jarzębatkę na etapie budowy i eksploatacji inwestycji.

- *kumak nizinny (Bombina bombina)*. Raport OOS nie wspomina o miejscach występowania i lęgów kumaka. Odnotowaliśmy okazy na działkach 106/2, 149, 255 i pobliskich. Jaki będzie wpływ budowy i eksploatacji wiatraków na jego lokalną populację?

Odp: Podczas przeprowadzonej w 2013r. inwentaryzacji przyrodniczej na terenie planowanego Parku elektrowni wiatrowych „KOLDWind” nie stwierdzono występowania kumaka nizinnego *Bombina bombina*. W trakcie inwentaryzacji skontrolowano również zbiorniki wodne na działkach 255, 106/2, 149 i nie stwierdzono na nich występowania kumaka. Obserwacje terenowe prowadzono w okresie kwiecień – czerwiec, czyli przypadającym na czas rozrodu m.in. kumaka i polegały one na kontroli śródpolnych oczek wodnych, czyli potencjalnych miejsc rozrodu płazów, obserwacji migrujących osobników przystępujących do rozrodu oraz nasłuch głosów godowych samców w pobliżu oczka wodnego. Ponadto kontrolowano linię brzegową oczek wodnych w celu wyszukiwania płazów lub śladów ich bytności, np. złożonego skrzeku.

4. *Inne błędy badawcze*. W raporcie OOS nie ma wzmianki o badaniach nad występowaniem na terenach inwestycji ptaków nocnych: sów i lelków. W Raporcie OOS nie ma wzmianki o „Obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty Zamorze Pniewskie PLH300036”. Z Raportu OOS nie wynika w jakich obiektach, z jaką częstotliwością, w jakim miejscu przeprowadzono badania z zakresu zimowania, rojenia i nocowania nietoperzy (Raport hiropterologiczny strona 10). W Raporcie nie ma wzmianki czy skorzystano z wiedzy „Koła Łowieckiego Ponowa” dotyczącej występowania i liczebności zwierzyny łownej żyjącej na terenie inwestycji (Koła przedstawiają

plany odstrzałów na podstawie szacunkowej liczebności zwierząt). W Raporcie OOS nie ma wzmianki o występowaniu licznej populacji lęgowej ptaków z rodziny trzciniaaków. W Raporcie OOS nie ma wzmianki o występujących licznych gatunkach motyli i ważek, w tym rzadkiego czerwoczyka nieparka (*Lycaena dispar*).

Odp: W 2010 i 2011 roku nie odnotowano przedstawicieli lelka i sów. Jeszcze raz należy podkreślić, iż istota badań pod planowane elektrownie wiatrowe polega przede wszystkim na zbadaniu miejsca inwestycji i bezpośredniej okolicy. Niemniej w 2015 roku w odległości ponad 1,3 km od planowanej najbliższej turbiny odnotowano stanowisko puszczyka. Ze względu na odległość od inwestycji, dużo lepsze miejsca żerowania w okolicy stwierdzenia niż na polach (w okolicach planowanych turbin) nie przewiduje się negatywnego wpływu na populację puszczyka podczas budowy i eksploatacji inwestycji.

Zamorze Pniewskie Wszelkie obszary Natury 2000, na które inwestycja może mieć potencjalny wpływ zostały uwzględnione w raporcie.

Zimowanie, rojenie, nocowanie nietoperzy. Skontrolowano zabudowania dostępne oraz rozmawiano z mieszkańcami. W miesiącach styczeń i luty przeprowadzono poszukiwania kryjówek zimowych na powierzchni planowanej inwestycji i w najbliższym otoczeniu. Starano się dotrzeć do jak największej ilości właścicieli posesji na badanym terenie. Bardzo szczegółowo skontrolowano kościół w Michorzewie i pałac parkowy Tyszkiewiczów z zabudowaniami w Posadowie. Na badanym terenie znaleziono zimujące gacki brunatne w piwnicy w Śliwnie i w Trzciance. Jednakże należy pamiętać, że zimą nietoperze są bardzo trudne do wykrycia ponieważ, ukrywają się w szczelinach i mogą być niezauważone przez mieszkańców domów. Dodatkowo dość często właściciele posesji nie zgadzają się na dokonanie kontroli kończąc rozmowę jeszcze przed wyjaśnieniem celu w jakim kontrola ma być wykonana.

Lęgowanie trzciniaaków. Wg Komisji Europejskiej trzcinia i inne gatunki z rodzaju *Acrocephalus*, z racji wyboru zupełnie innych siedlisk niż pola uprawne, gdzie lokalizuje się turbiny wiatrowe - nie jest wrażliwy na obecność turbin wiatrowych, co potwierdzają także dane ze śmiertelności.

Motyle i ważki. W Raport OOS uwzględnia grupy zwierząt, które są narażone na negatywne oddziaływanie turbin na etapie ich budowy oraz eksploatacji. Owady z rzędu *Odonata* oraz *Lepidoptera* nie podlegają zmianom środowiskowym powodowanym przez turbiny, zaś biotopy wykorzystywane przez te grupy nie znajdują się w obrębie planowanych turbin.

5.Podsumowanie. Metody badawcze zastosowane w monitoringu ornitologicznym są dalece niewystarczające, ponieważ wynika z nich np. iż w okresie lęgowym (kwiecień, maj, czerwiec) obserwowano wróbla – 4 razy, srokę – 1 raz, języka – 4 razy, oknówkę – 3 razy, dzierlatkę – 4 razy. Wartości te fałszują rzeczywisty obraz lokalnych populacji (i nie tylko tych) pospolitych gatunków ptaków. nawet przeciętny mieszkaniec Trzcianki, Śliwna czy Turkowa na co dzień widuje wielokrotnie więcej osobników tych gatunków ptaków.

Odp: Odpowiadając na powyższe uwagi poniżej przedstawiono prawidłową liczebność odsyłając krok po kroku do poszczególnych tabel i pozycji w raporcie ornitologicznym, i tak:

- wróbel – Tabela 5 pozycja 11: 31 stwierdzeń + Tabela 5 pozycja 44: 4 stwierdzenia + Tabela 6 pozycja 29: 4 stwierdzenia = **39**.
- sroka – Tabela 5 pozycja 62: 1 stwierdzenie + Tabela 6 pozycja 33: 2 stwierdzenia = **3**.
- oknówka - Tabela 5 pozycja 49: 3 stwierdzenia + Tabela 6 pozycja 22: 7 stwierdzeń = **10**.

- dzierlatka - Tabela 5 pozycja 46: 4 stwierdzenia + Tabela 6 pozycja 17: 9 stwierdzeń = **13**.

Poniżej zamieszczono krótkie opisy wymienionych powyżej gatunków związanych i ich siedliskiem na podstawie Atlasu pospolitych ptaków lęgowych Polski

- wróbel – gatunek lęgowy związany z osadami ludzkimi,
- sroka – gatunek lęgowy terenów antropogenicznych,
- jerzyk - jest gatunkiem synantropijnym,
- oknówka – gatunek synantropijny,
- dzierlatka – najchętniej gnieździ się na obrzeżach osad ludzkich graniczących z polami uprawnymi.

Jak pokazuje wyżej zamieszczony opis nie jest niczym nadzwyczajnym, iż „przeciętny mieszkaniec Trzcianki, Śliwna czy Turkowa” widzi więcej tych ptaków, gdyż są to gatunki wybitnie związane z człowiekiem (pomijając fakt, iż jak wykazano powyżej Stowarzyszenie podało nieprawidłowe informacje na temat liczebności). Po raz kolejny podkreślamy, iż głównym przedmiotem badań ornitologicznych było sprawdzenie przede wszystkim pól uprawnych, gdzie te gatunki notowane są sporadycznie (patrz mapa Raport ornitologiczny – miejsca badań oraz rozmieszczenie turbin). Jak już w punktach powyżej wykazano, w okolicy inwestycji trwają obecnie badania ornitologiczne (w bardzo podobnym terenie). Dane zbierane są na punktach (pułapy przelotów) i transektach obserwacyjnych (skład gatunkowy). Dane te można porównać sprowadzając je do wspólnego mianownika, czyli np. podając liczbę obserwacji danego gatunku na godzinę obserwacji. Na badanej powierzchni punktów obserwacyjnych składu gatunkowego było 14 (5 minut/kontrola/punkt/dzień) + 3 (60 minut/kontrola/punkt/dzień) punkty badań pułapów przelotów co razem daje 17 punktów (250 minut na 1 dzień kontroli na punktach). W miesiącach kwiecień, maj i czerwiec teren kontrolowano na punktach 8 razy co daje 2000 minut (ponad 33 godziny). Na okolicznym terenie wykonywane są badania których średni czas na kontrolę to 790 minut. Od 30 kwietnia do 20 lipca wykonano 6 kontroli co daje łączny czas około 4740 minut (79 godzin). Poniżej w tabelce zebrano wyżej wymienione gatunki dla 2 badanych obszarów i porównano liczbę obserwacji na godzinę. Jak widać z poniższego zestawienia uzyskano dość podobne dane na godzinę obserwacji.

Gatunek	Obszar przedmiotowej inwestycji		Obszar okoliczny*	
	liczba obserwacji	liczba obserwacji na godzinę	liczba obserwacji	liczba obserwacji na godzinę
wróbel	39	1,18	36	0,46
sroka	3	0,09	10	0,13
jerzyk	4	0,12	47	0,59
oknówka	10	0,30	24	0,30
dzierlatka	13	0,39	7	0,09

*odległość od obszaru badanego pod przedmiotową inwestycję od 0 do 4 km

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu dnia 28 maja 2015r. po zapoznaniu się z wnioskiem w sprawie wydania opinii przed wydaniem decyzji o

środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na budowie 18 elektrowni wiatrowych o mocy pojedynczej turbiny 3,0 do 3,3 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Kuślin oraz dokumentacją załączoną do wniosku, na podstawie art. 77 ust 1 pkt 2 oraz art. 78 ust 1 pkt 1 lit. b ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w związku z art. 12 ust 1a pkt 2 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2011r, Nr 212, poz. 1263 ze zm.) zaopiniował w zakresie higieny radiacyjnej powyższe przedsięwzięcie. W swojej opinii WPWIS w Poznaniu zaznaczył, iż w odniesieniu do źródeł pól elektromagnetycznych należy przestrzegać standardów określonych w załączniku nr 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. z 2003r. Nr 192, poz. 1883).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu (dalej RDOŚ w Poznaniu) pismem z dnia 28 maja 2015r. znak WOO-I.4242.124.2015.JL.1 zwrócił się do Wójta Gminy Kuślin z prośbą o potwierdzenie, czy informacje zawarte w raporcie w części opisowej i na załącznikach graficznych, dotyczące zagospodarowania terenu działek inwestycyjnych oraz terenów z nimi sąsiadujących są zgodne ze stanem faktycznym. Ponadto, wystąpił z prośbą o ocenę, do którego rodzaju terenu - uzdrowiska, szpitale, zabudowa jednorodzinna, zabudowa związana ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domy opieki społecznej, szpitale poza miastem, zabudowa wielorodzinna i zamieszkania zbiorowego, zabudowa zagrodowa, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe, tereny mieszkaniowo – usługowe, tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców, o których mowa w tabeli 1 załącznika do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jedn. Dz. U. z 2014r. poz. 112), należą tereny sąsiadujące z planowaną inwestycją oraz gdzie i w jakiej odległości znajdują się tereny wymienione w cytowanym rozporządzeniu oraz gdzie i w jakiej odległości od ww. przedsięwzięcia znajdują się i są planowane do realizacji instalacje o podobnym profilu działania. Odpowiadając na powyższe pismo Wójt Gminy Kuślin dnia 10 czerwca 2015r. udzielił stosowej odpowiedzi.

Dnia 01 czerwca 2015r. pan Marcin Rozmus wniósł o udostępnienie informacji publicznej tj. o przesłanie kopii raportu o oddziaływaniu na środowisko wraz z wszystkimi załącznikami dla planowanego przedsięwzięcia. Jednocześnie w powyższym piśmie zwrócił szczególną uwagę na konieczność przeprowadzenia w raporcie oddziaływania na środowisko analizy skumulowanej z innymi planowanymi w sąsiedztwie inwestycjami – w szczególności z innymi planowanymi wcześniej farmami wiatrowymi, w tym inwestycją planowaną przez niego. Mając powyższe na uwadze pan Marcin Rozmus zwrócił się do Wójta Gminy Kuślin z prośbą o informowanie go o wszystkich dokumentach w sprawie i przesyłanie ich do wiadomości Stowarzyszenia. W odpowiedzi na powyższe, organ przekazał panu Marcinowi Rozmusowi kopie zadanych dokumentów oraz wyjaśnił, iż w przedmiotowym postępowaniu przymiot strony przysługuje każdemu czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. Z posiadanych przez organ informacji wynikało, że do chwili obecnej pan Marcin Rozmus jak i wspomniane w powyższym piśmie „Stowarzyszenie” nie wystąpiło o uznanie za stronę w toczącym się

postępowaniu. W związku z powyższym nie było możliwe informowanie go o wszystkich dokumentach wydawanych w przedmiotowej sprawie.

PPIS w Nowym Tomyślu dnia 03 marca 2015r. zwrócił się ponownie o uzupełnienie wniosku firmy Ekologia – System Sp. z o.o. dotyczącego planowanego przedsięwzięcia. Inwestor dnia 18 czerwca 2015r. wniósł stosowne wyjaśnienia, załączając do pisma mapę na której określono odległości poszczególnych turbin wiatrowych od terenów najbliższej zabudowy mieszkaniowej. Ponadto Inwestor wyjaśnił, iż analiza oddziaływania akustycznego związana z budową turbin wiatrowych nie obejmuje oddziaływania akustycznego autostrady, ponieważ jest to inny rodzaj źródła hałasu. Turbiny wiatrowe wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku należą do grupy „pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu”, natomiast autostrada do grupy „drogi lub linie kolejowe”. W związku z powyższym dla autostrady obowiązują dużo wyższe wartości dopuszczalnego poziomu hałasu, niż dla projektowanych turbin wiatrowych, więc to autostrada kształtuje klimat akustyczny w rejonie projektowanej farmy.

Pismem z dnia 19 czerwca 2015r. Towarzystwo Przyrodnicze „SKOWRONEK” działając na podstawie art. 29 ww. ustawy złożyło uwagi do raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Na podstawie powyższego artykułu, każdy ma prawo składać uwagi i wnioski w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa. Jednakże, zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy należy tego dokonać we wskazanym przez organ terminie. Wójt Gminy Kuślin mając na uwadze dbałość o zapewnić społeczeństwu pełnej informacji uwzględnił w niniejszej decyzji wskazane uwagi poprzez odpowiedzi przedstawione przez Inwestora znajdujące się w aktach sprawy.

1. *Wnosimy o uznanie pisma Towarzystwa Przyrodniczego „SKOWRONEK” z dnia 26 maja 2015r. jako pisma o charakterze protestu, a poruszonych w nim zagadnień jako oficjalnych uwag do raportu OOS.*
2. *Wnosimy o wyjaśnienie jakie zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego stanowią siłownie wiatrowe zlokalizowane w odległości mniejszej niż 200m od dróg publicznych. Uważamy, iż możliwość upadku obiektu o wysokości powyżej 200 m jest poważnym zagrożeniem na tych drogach (lokalizacje np. na działkach o nr 58, 1/3, 64, 32, 113, 242).*
Odp: Biorąc pod uwagę lokalizację turbin na terenach niezabudowanych praktycznie nie istnieje zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi. Upadek takiego obiektu jakim jest turbina wiatrowa można rozpatrywać tylko w kategorii katastrofy budowlanej. Ryzyko wystąpienia takiego zjawiska jest marginalne. Światowy producent turbin wiatrowych Vestas (a szczególnie Vestas-Poland) nie odnotował w Polsce takiego przypadku.
3. *Wnosimy o zbadanie populacji pachnicy dębówki (*Osmoderma eremita*) występującej na alei jabłoniowej (działka ewidencyjna, Trzcianka nr 118/2, 156).*
Odp: Wspomniana aleja była badana pod kątem występowania pachnicy dębowej, aleja ta jest wymieniona w części dotyczącej inwentaryzacji alei.
4. *Wnosimy o zbadanie jaki wpływ będzie miała budowa i eksploatacja farmy wiatrowej (zwłaszcza siłownie wiatrowe na działkach ewidencyjnych Śliwno nr 40/2 i Trzcianka nr*

113, 160/2) na noc legowisko i miejsce rozrodu nietoperzy (nie znamy gatunku) w budynku gospodarczym przy siedzibie „Towarzystwa” (działka ewidencyjna Trzcianka nr 126/2). Wyrażamy zgodę na dokonanie inspekcji i badań w/w miejsca.

Odp: Poszukiwania kolonii rozrodczych wykonano zgodnie z metodyką sugerowaną w dokumencie "Wytyczne dotyczące oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze" (Kepel, Ciechanowski i Jaros 2011). Niestety nawet najbardziej skrupulatnie przeprowadzone badania terenowe nie pozwalają na wykrycie wszystkich miejsc bytowania nietoperzy. Dlatego bardzo dziękujemy za cenną informację i oczywiście, dokonamy powtórnej fachowej kontroli jeszcze w tym tygodniu, a następnie wykonamy analizę oddziaływania inwestycji na bytujące tam nietoperze. Wnioski zostaną przesłane do Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu w odrębnym piśmie.

5. Czy badania ornitologiczne (liczenia składu gatunkowego i wysokości przelotów)_ były prowadzone równocześnie na 18 punktach obserwacyjnych? Jeśli tak, to kto prowadził obserwacje ptaków i czy posiada odpowiednie wykształcenie?

Odp: Nie były prowadzone równocześnie. Punktów obserwacyjnych składu gatunkowego było 14 + 3 punkty badań pułapów przelotów co razem daje **17 punktów**.

6. Wnosimy o dokonanie ponownej inwentaryzacji roślin naczyniowych, w szczególności roślin chronionych. Inwentaryzacja przedstawiona przez Inwestora w raporcie OOŚ jest niewiarygodna, ponieważ nie odnotowuje tak pospolitych i powszechnie widywanych roślin jak: lipa wąskolistna (*Tilia mordata*), lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*), topola czarna (*Populus nigra*), topola włoska (*Polulus nigra* "Italica"), brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), brzoza omszona (*Betula pubescens*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*), dąb bezszypułkowy (*Quercus petraea*), robinia akacjowa (*Robinia predocecia*), Modrzew europejski (*Larix decidna*), świerk pospolity (*Picea bies*), jarząb pospolity (*Sorbus ancuparia*), wiąz pospolity (*Ulmus minor*), grab zwyczajny (*Carpinus betulus*), wierzba wiciowa (*salix viminalis*), lilak pospolity (*Syringa vulgaris*), śliwa tarnina (*Prunus spinosa*). Naszym zdaniem pominięcie tak dużych roślin naczyniowych wzmaga wątpliwości co do wiarygodności inwentaryzacji, zwłaszcza dotyczącej chronionych roślin naczyniowych, a także grzybów, mchów i porostów.

Odp: Wymieniona lista gatunków owszem przedstawia gatunki pospolite w kraju (oprócz brzozy omszonej *Betula pubescens* będącej gatunkiem stosunkowo rzadkim, typowym dla borów bagiennych oraz olsów), jednak w żadnym stopniu lista nie odnosi się do flory rolniczego obszaru inwestycji. Przedstawione gatunki odnoszą się do niesprecyzowanych obszarów leżących poza obszarem inwentaryzacji botanicznej, i tym samym świadczą za niezasadnością uwagi.

7. Czy raport OOŚ przedstawiony przez firmę Ekologia – System, a powstały kilka lat wcześniej dla innej firmy był znany Państwu przed datą 16 stycznia 2015r. Jeśli tak to czy treść raportu miała wpływ na opinie i postanowienia dotyczące uwarunkowań środowiskowych? Wnosimy o wyjaśnienie dlaczego w postanowieniach RDOŚ i Wójta Gminy Kuślin nie ma decyzji o konieczności przeprowadzenia badań skumulowanego poziomu hałasu z innymi generującymi duży hałas obiektami (niebędącymi siłowniami

wiatrowymi) znajdującymi się w pobliżu. Takim obiektem jest autostrada, na której ruch samochodowy wynosi od kilku do kilkudziesięciu tysięcy pojazdów na dobę.

Odp: Obliczenia akustyczne wykonano przy wykorzystaniu programu „Leq Professional” opracowanego zgodnie z metodyką referencyjną ISO 9613-2. Autostrada jest źródłem hałasu, dla której ustawodawca przewidział inne (wyższe wartości dopuszczalne poziomu hałasu o ponad 10 dB(A), niż dla innych źródeł hałasu) i to ona kształtuje klimat akustyczny w rejonie inwestycji. W przypadku, kiedy jedno źródło jest „głośniejsze” od drugiego o co najmniej 10 dB(A), to źródło „głośniejsze” będzie miało decydujący wpływ na klimat akustyczny w danym rejonie. Patrząc z tej perspektywy można stwierdzić, że turbiny wiatrowe nie będą wywierały żadnego wpływu na ogólny klimat akustyczny w środowisku. Niemniej jednak inwestycja związana z budową turbin wiatrowych musi spełniać ostrzejsze wartości dopuszczalne poziomu hałasu mimo braku jej wpływu na wypadkowy klimat akustyczny, wynikający z oddziaływania różnych źródeł hałasu.

Pan Rafał Kotlarski pismem z dnia 26 czerwca 2015r. działając na podstawie art. 29 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko złożył uwagi do raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Gminy Kuślin mając na uwadze dbałość w zapewnieniu społeczeństwu pełnej informacji uwzględnił w niniejszej decyzji wskazane uwagi poprzez odpowiedzi przedstawione przez Inwestora znajdujące się w aktach sprawy.

1. *W zakresie raportu (str.10) ma zostać przedstawiony opis analizowanych wariantów z uzasadnieniem ich wyborów (dla wariantu proponowanego przez inwestora, alternatywnego oraz najkorzystniejszego dla środowiska), niestety jest tylko opis proponowanego przez inwestora wariantu 18 elektrowni. Brak opisu wariantu alternatywnego oraz najkorzystniejszego dla środowiska.*

Odp: W Raporcie przyjęto do analizy wariant najkorzystniejszy dla środowiska aktualny na stan jego opracowania. Rozważano również inny wariant zakładający budowę większej ilości turbin. Jednakże na ograniczenia wynikające z monitoringu chiropterologicznego i ornitologicznego przyjęto wariant związany z budową 18 turbin. Pojawiające się nowe informacje dotyczące monitoringu ornitologicznego spowodowały konieczność zmian lokalizacyjnych turbin, a więc wybór kolejnego wariantu. Obecny wariant inwestycji to 15 turbin. W związku z powyższym nie można mówić o braku wariantowania przedmiotowej inwestycji.

2. *Brak analizy przewidywanego oddziaływania na środowisko poszczególnych wariantów.*

Odp: Jeżeli inne warianty są niekorzystne dla środowiska z innych przyczyn nie ma konieczności wykonywania analizy akustycznej dla tych wariantów.

3. *Brak analizy oraz przewidywanego sposobu działania w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Inwestor powinien jasno przedstawić i wyjaśnić jakie są możliwe awarie, jak je zlikwidować, jakie służby SA odpowiedzialne i w jakim zakresie za*

eliminowanie i usunięcie skutków awarii. Jaki to będzie miało ewentualny wpływ na degradację środowiska, oraz zdrowie ludzi i zwierząt.

Odp: Przedsięwzięcie nie należy do grupy obiektów, w których może wystąpić poważna awaria przemysłowa. Poważną awarią może być jedynie przewrócenie turbiny wiatrowej, która może spowodować jedynie naruszenie powierzchni gruntu, gdyż nie zawiera ona substancji niebezpiecznych dla środowiska. Upadek takiego obiektu jakim jest turbina wiatrowa można rozpatrywać tylko w kategorii katastrofy budowlanej. Ryzyko wystąpienia takiego zjawiska jest marginalne. Światowy producent turbin wiatrowych Vestas (a szczególnie Vestas-Poland) nie odnotował w Polsce takiego przypadku.

4. *Brak wskazania najbardziej niekorzystnej przewidywanej lokalizacji ze względu na wpływ przedsięwzięcia na akustyczny stan jakości środowiska (nawiązując do wytycznych postanowienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 3.02.2015r. Nr WOO-I.4240.55.2015.ZP.2).*

Odp: W raporcie należy wykazać taką lokalizację inwestycji, aby jej oddziaływanie nie powodowało naruszeń standardów akustycznych w środowisku i w taki sposób została przeprowadzona analiza.

5. *Brak wykonania analizy akustycznej oraz poziomów hałasu dla poszczególnych pór roku, szczególnie dla zimy przy glebie pokrytej zmrożoną warstwą lodu i śniegu, gdzie brak roślinności potęguje odczuwalny hałas.*

Odp: Warunki zimowe rzeczywiście powodują obniżenie współczynnika pochłaniania fali akustycznej przez grunt i potęgowanie efektu głośności. Współczynnik ten zależy jednak również od charakteru zmrożonego podłoża i w najgorszym wypadku spada poniżej 0,5 ale w żadnym razie nie zbliża się do 0 czyli efektu idealnego odbicia fali akustycznej od podłoża. Taki efekt występuje jedynie przy odbiciu od idealnie gładkiego lodu. Zamarznięta gleba polna, łąki itp. nie tworzą takiego podłoża. W załączeniu do powyższej odpowiedzi przedstawiono analizę akustyczną przeprowadzoną przy współczynniku $G=0$.

6. *Brak podania odległości do najbliższych planowanych lub istniejących w sąsiedztwie turbin wiatrowych (postanowienie RDOŚ Nr WOO-I.4240.55.2015.ZP.2) oraz analizy skumulowanego oddziaływania poszczególnych, posadowionych po sąsiedzku farm wiatrowych. Nadmieniam, że w najbliższej odległości mają powstać lub są w fazie budowy następujące farmy wiatrowe:*

Chmielinko 11 km

Duszniki 9 km

Rudniki 4 km

Kozłowo/Wojnowice 10 km

Słocin (2 turbiny) 15 km

Urbanowo/Snowidowo 14 km

Nowy Tomyśl (2 turbiny)

Odp: Wykonano analizę oddziaływań skumulowanych oraz określono odległości każdej z turbin do zabudowy mieszkaniowej.

7. *W raporcie czytamy: „Obliczenia wykonano zgodnie z instrukcją 308 ITB Warszawa, programem LEQ Profesional opracowanym przez firmę SOFT-P w Piotrkowie Trybunalskim (program posiada atest Instytutu Ochrony Środowiska w Warszawie nr BH/158/95 z dnia 17.10.1995r.) oraz jest zgodny z normą ISO9613. Poddaję pod wątpliwość fakt, że przy tak poważnym przedsięwzięciu jakim jest budowa aż 18 turbin o mocy do 3,3 MW pisarze projektu korzystają z programu posiadającego atest sprzed 20 lat. Dodatkowo twórcy programu LEQ Profesional już we wstępnym opisie zwracają uwagę na fakt że cyt”...służy do prognozowania poziomów dźwięku wokół zakładów przemysłowych na podstawie danych teoretycznych lub empirycznych. Został on oparty o model obliczeniowy zawarty w normie PN-ISO 9613-2 oraz instrukcje ITB nr 308 i 338...”. A zatem należy uznać, że program służy jedynie do prognozowania, nie zaś obliczeń rzeczywistych poziomów dźwięku na danym obszarze. W załączniku pisma podaję opis programu. Dodam tylko, że program jest dostępny w Internecie dla wszystkich. co oznacza, że użytkownikami programu i osobami wprowadzającymi dane do programu mogą być osoby nie posiadające merytorycznej wiedzy i umiejętności w tym zakresie a wyniki są zbliżone do rzeczywistości lub prognozowane. O marginesie błędu decyduje sam użytkownik programu.*

Odp: Przedstawione poniżej wyjaśnienia zostały uzgodnione z Twórcą oprogramowania „Leq” Podniesione w piśmie zarzuty dotyczące oprogramowania LEQ wynikają prawdopodobnie z braku dostatecznego zrozumienia metodyki referencyjnej oraz instrukcji obsługi programu. Program LEQ pozwala zastosować w obliczeniach tzw. współczynnik pochłaniania fali przez grunt. W obecnym prawodawstwie UE żadne oprogramowanie nie wymaga posiadania jakichkolwiek atestów. Zacytowany atest odnosi się do czasów kiedy Polska nie była członkiem UE i oprogramowanie wymagało wówczas atestowania. Z chwilą wejścia do UE wymóg ten przestał istnieć, a cytowany atest można pominąć. Żadnych atestów nie posiada oprogramowanie WINDPro, SounPlan czy CADNA służące do tych samych obliczeń. Program jest oparty o normę PN-ISO 9613-2, a w zakresie określania mocy akustycznej hal przemysłowych lub źródeł ruchomych (pojazdów) dodatkowo o Instrukcję ITB 338 i 308. W przypadku analizy turbin wykorzystuje jedynie normę ISO 9613-2. Poziomy obliczone to poziomy prognozowane - tak należy rozumieć słowo prognozowanie. Rzeczywiste poziomy hałasu należy rozumieć jako te, które mierzymy w danym punkcie i czasie. Sama norma ISO mówi (str. 4) "1. Zakres normy. W niniejszej części normy ISO 9613 przedstawiono techniczną metodę obliczania tłumienia dźwięku w przestrzeni otwartej, w celu „prognozowania” poziomów hałasu środowiskowego w określonej odległości od różnych źródeł hałasu." Program w wersji DEMO rzeczywiście jest dostępny dla każdego, ale dla wersji licencjonowanych użytkownik wraz z nabyciem programu otrzymuje bezpłatne lub płatne szkolenie oraz bezpłatne wsparcie techniczne przez okres 6 m-cy. Poza wszystkim obliczenia propagacji hałasu od turbin wiatrowych należą do najmniej skomplikowanych zagadnień. Wystarczy zlokalizować turbinę (x,y,z) i nadać jej moc akustyczną PmA oraz określić współczynnik pochłaniania przez grunt G a następnie można już wykonywać obliczenia. Zakres wymaganych danych wejściowych nie wymaga specjalistycznej wiedzy z zakresu akustyki. Cytowany w piśmie margines błędu dotyczy definiowania hal przemysłowych, budynków lub pasów zieleni i nie dotyczy turbin wiatrowych.

8. Punkt 9 raportu (str. 75- 77) podaje wyniki obliczeń akustycznych w punktach obserwacji. Skoro twórcy programu LEQ Profesional podają, że ich program służy do prognozowania poziomów dźwięków to należy uznać, że wyniki poziomów hałasu przedstawione w tabeli 5 (a, b, c, d,) są jedynie prognozą nie zaś rzeczywistym wynikiem.

Odp: Odpowiedź przedstawiono powyżej.

9. Metoda ITB, którą posługują się autorzy raportu została opracowana przed laty w Instytucie techniki Budowlanej dla potrzeb pomiarów pola akustycznego wokół zakładów przemysłowych. Metoda ta nie uwzględnia w swoim algorytmie obliczeniowym wpływu warunków meteorologicznych (np. długi okresy zimowe z wysokim ciśnieniem atmosferycznym, twardy zmrożony grunt, wilgotność powietrza, temperatura na wysokości pomiarów niekiedy 100 m) co jest obecnie już obowiązującym standardem przy obliczaniu poziomów hałasu w środowisku.

Odp: Metoda ITB jest brana pod uwagę jedynie w zakresie emisji hałasu z hal przemysłowych i źródeł ruchomych, zaś propagacja hałasu czyli rozprzestrzenianie się dźwięku opiera się o metodykę referencyjną ISO 9613-2. Wynika to z faktu, że program LEQ jest przystosowany do obliczeń hałasu nie tylko od turbin wiatrowych. W każdym jednak wypadku model propagacji to model ISO 9613-2. Aktualne obliczenia hałasu są wykonane metodą alternatywną w programie WindPro.

10. Algorytm metody ISO 9613-2, na którą powołują się autorzy raportu odnosi się do źródeł hałasu usytuowanych w pobliżu ziemi („ground based noise sources”) i nie może być stosowany do źródeł hałasu jakimi są turbiny wiatrowe, gdzie są to źródła zlokalizowane na danej wysokości (a algorytm obliczeniowy tej metody nie uwzględnia takiej sytuacji). Poza tym metoda ISO 9613-2 odnosi się do dźwięków pochodzących ze źródła punktowego, turbina wiatrowa nie jest źródłem punktowym. Pomiar hałasu mechanicznego mierzonego tylko na wysokości gondoli powinien być zsumowany z hałasem aerodynamicznym wytworzonym przez łopaty turbiny i odnotowanym łącznie na poziomie 4 m ponad terenem. Przyjmowana w raporcie metodologia badań pomiarów hałasu dotycząca naziemnych zakładów przemysłowych oraz wykorzystywanie jej do obliczeń poziomów pola akustycznego dla turbin wiatrowych jest dużym nadużyciem, a wyniki badań są obarczone dużym błędem. domagam się przeprowadzenia rzetelnych badań, programem stworzonym do pomiarów poziomu hałasu dla turbin wiatrowych, który posiada akceptację odpowiednich środowisk naukowych.

11. Brak analizy oraz badań dotyczących jakości klimatu akustycznego przed podjęciem inwestycji wiatrowej tzw. wariantu zero oraz oceny wielkości wpływu planowanych turbin na zmianę jego parametrów. Szczególnie dotyczy to turbin, które mają zostać zaplanowane w najbliższej odległości od autostrady A2, sąsiadującej z miejscowością Trzcianka. Należy wziąć też pod uwagę poziom hałasu wytwarzanego okresowo przez ciężarówki wożące buraki do cukrowni Opalenica w sezonie tzw. kampanii buraczanej tj. od października do początku stycznia, całodobowo (w dzień i w nowy) codziennie. Poza sezonem” buraczanym” przez naszą wieś przejeżdżają ciężarówki wiozące piasek do firmy Rouwdach. Skumulowanie tych wszystkich dodatkowych źródeł hałasu poza naturalnym ruchem pojazdów skłania do przeprowadzenia rzetelnych badań w tym zakresie i to przed ewentualnym podjęciem

jakichkolwiek decyzji o posadowieniu w obrębie naszej miejscowości turbin wiatrowych. Dodam tylko, że w naszej zwartej zabudowie wsi słyszalność hałasu jest mocno spotęgowana. Przeprowadzenie badań dla wariantu zero przed podjęciem decyzji jest podstawową zasadą stosowaną przy wprowadzaniu nowego źródła hałasu do środowiska, a zatem ma niebagatelne znaczenie dla mieszkańców i środowiska.

12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zmienione częściowo rozporządzeniem ministra Środowiska z dnia 1 października 2012r. na które powołuje się raport nie podaje żadnych wartości dopuszczalnych poziomów hałasu powodowanego przez turbiny wiatrowe. Źródła hałasu, dla których można w tych rozporządzeniach znaleźć wartości dopuszczalne to: drogi, linie kolejowe, pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu. Jeśli więc nie ma w rozporządzeniach wartości poziomu dopuszczalnego hałasu emitowanego przez turbiny wiatrowe nie można przyjmować (jak to miało miejsce w raporcie) jako poziomu dopuszczalnego wartości odnoszącej się do typowych źródeł przemysłowych. turbiny wiatrowe nie są typowym źródłem hałasu.

Odp. na pytanie 10, 11 i 12: Przyjęte powyżej stanowisko oznaczałoby, że turbiny wiatrowe w ogóle nie są normowane i jako takie mogą być lokalizowane gdziekolwiek. Należy jednak uznać, że hałas generowany przez turbiny wiatrowe jest hałasem przemysłowym i można do niego zastosować metodykę referencyjną. Źródło uznaje się za punktowe, jeśli odległość do punktu obserwacji przekracza dwukrotny wymiar liniowy źródła czy jeśli punkty są położone powyżej 200m od środka turbiny (gondoli). Odnośnie rozporządzenia uznać należy, że jeśli by turbiny nie były źródłami hałasu (choć są nietypowe) to nie byłyby w ogóle normowane poziomy hałasu emitowanego przez te urządzenia. Lepiej więc jednak uznać je za źródła hałasu (i to jako pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu - gdyż normy dopuszczalne w takim wypadku są najostrejsze) niż uznać, że nie są normowane wcale.

RDOŚ w Poznaniu pismem z dnia 26 czerwca 2015r. znak WOO-I.4242.124.2015.JL.2 ze względu na konieczność uzupełnienia przez Inwestora raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko na podstawie art. 36 Kpa wyznaczył nowy termin wydania uzgodnienia do dnia 26 lipca 2015r. Jednocześnie wezwał Inwestora do uzupełnienia raportu między innymi w zakresie ochrony przyrody, ochrony przed hałasem.

PPIS w Nowym Tomyślu pismem z dnia 07 lipca 2015r. znak ON.NS-452-1-4/15 zwrócił się ponownie o uzupełnienie wniosku o dołączenie aktualnej informacji właściwego organu o faktycznym zagospodarowaniu i przeznaczeniu terenów objętych zasięgiem oddziaływania akustycznego, zlokalizowanych poza terenem gminy Kuślin. Badając materiał dowodowy w przedmiotowej sprawie PPIS w Nowym Tomyślu stwierdził, że przedłożona dokumentacja jest niekompletna, w raporcie nie zostały zawarte informacje niezbędne do dokonania oceny przedsięwzięcia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Podkreślił też konieczność wskazania przeznaczenia terenów objętych zasięgiem oddziaływania akustycznego znajdujących się również na terenie gminy Lwówek.

Inwestor pismem z dnia 10 lipca 2015r. uwzględniając uwagi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu poinformował tutejszy organ o zmianie ilości projektowanych

turbin wiatrowych oraz częściowo ich lokalizacji, załączając aktualny plan rozmieszczenia planowanej farmy wiatrowej oraz odpowiedzi na pismo RDOŚ w dnia 26.06.2015 i PPIS z dnia 07.07.2015r.

Obwieszczeniem z dnia 10 lipca 2015r. Wójt Gminy Kuślin podał do publicznej wiadomości informację o zmianie przez Inwestora wniosku w sprawie wydania decyzji środowiskowej w zakresie ilości oraz częściowo lokalizacji projektowanych turbin wiatrowych na terenie gminy Kuślin.

Pismem z dnia 13 lipca 2015r. Pan Jacek Basiński zwrócił się do Urzędu Gminy w Kuślinie z wnioskiem o udostępnienie w formie kserokopii lub formie elektronicznej wszystkich dokumentów związanych z niniejszą sprawą. Odpowiadając na wniosek organ zwrócił się do Pana Jacka Basińskiego o sprecyzowanie jakiego rodzaju dokumenty mają zostać udostępnione. Jednocześnie informując, iż mapy stanowiące załącznik do dokumentów zgromadzonych w sprawie, ze względu na swoje rozmiary, dostępne są wyłącznie w siedzibie Urzędu Gminy. Dnia 27 lipca 2015r. Pan Jacek Basiński osobiście odebrał skany wskazanych przez siebie pism.

Działając na podstawie art. 28 Kpa Pan Marcin Rozmus zwrócił się dnia 20 lipca 2015r. z wnioskiem o dopuszczenie go do udziału w postępowaniu administracyjnym w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wójt gminy Kuślin dnia 28 lipca 2015r. wezwał Pana Marcina Rozmusa do uzupełnienia złożonego wniosku o wskazanie swojego interesu prawnego dotyczącego przedmiotowego postępowania. W odpowiedzi na powyższe Pan Marcin Rozmus swoje stanowisko uzasadnił tym, iż tocząca się sprawa jest ściśle związana z wnioskiem złożonym przez niego dnia 04 września 2013r. dotyczącym wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji o nazwie „Farma Wiatrowa Kuślin”. Wskazał, iż wynik przedmiotowego postępowania może w istotny sposób wpłynąć i zakłócić inwestycję planowaną przez niego na terenie gminy Kuślin. Wójt Gminy Kuślin odpowiadając na powyższy wniosek po analizie przedstawionych dowodów w sprawie dopuszczenia Pana Marcina Rozmusa do udziału w postępowaniu administracyjnym dotyczącym wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia polegającego na „Budowie 15 elektrowni wiatrowych o mocy pojedynczej turbiny 3,0 do 3,3 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Kuślin” stwierdza, iż nie posiada on interesu prawnego w toczącym się postępowaniu. Organ swoje stanowisko uzasadnił tym, iż stroną postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest niewątpliwie inwestor oraz podmiot mający tytuł prawny do nieruchomości, na której ma być realizowana inwestycja. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że atrybut strony postępowania przysługuje także właścicielom działek i użytkownikom wieczystym działek bezpośrednio sąsiadujących z terenem inwestycji, jak również właścicielom działek dalej położonych, jeżeli zamierzona inwestycja będzie miała wpływ na ich interesy chronione przepisami prawa, które są nierozdzielnie związane z obszarem oddziaływania. Przy czym nie ma znaczenia czy oddziaływanie na nieruchomość będzie w granicach dopuszczalnych norm, czy też będzie ponadnormatywne, wystarczy, że działka znajduje się w zasięgu oddziaływania planowanej inwestycji. Z przedstawionych przez Pana Marcina Rozmusa wyjaśnień nie wynika, iż jest on właścicielem nieruchomości położonej na terenie gminy Kuślin. Złożenie wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a w dalszej kolejności konieczność wykonania Raportu oceny oddziaływania

na środowisko dla przedsięwzięcia mającego na celu budowę i eksploatację turbin wiatrowych typu Vestas V80 w ilości nie większej niż 20 sztuk o maksymalnej łącznej mocy do 40 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą nie jest tożsame z posiadaniem prawa własności do gruntów na których planuje się posadowienie turbin wiatrowych. W związku z powyższym nie przysługuje mu przymiot strony w toczącym się postępowaniu administracyjnym. Jednakże, organ poinformował Pana Marcina Rozmusa, iż zgodnie z art. 29 ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko każdy ma prawo składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa.

Pismem z dnia 23 lipca 2015r. znak WOO-I.4242.124.2015.JL.4 RDOŚ w Poznaniu wyznaczył nowy termin wydania uzgodnienia do dnia 13 sierpnia 2015r.

PPIS w Nowym Tomyślu pismem z dnia 27 lipca 2015r. ponownie zwrócił się z prośbą o dokonanie wyjaśnień ujętych we wcześniejszym piśmie. Organ pismem z dnia 28 lipca 2015r. przekazał PPIS w Nowym Tomyślu stosowane wyjaśnienia Inwestora złożone przy piśmie z dnia 10.07.2015r. W związku z dokonaną przez Inwestora zmianą ilości turbin wiatrowych oraz ich częściową lokalizacją PPIS w Nowym Tomyślu dnia 03 sierpnia 2015r. wystąpił z prośbą o uzupełnienie przedłożonego wniosku.

RDOŚ w Poznaniu pismem z dnia 03 sierpnia 2015r. znak WOO-I.4242.124.2015.JL.7 poinformował, że raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko załączony do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla ww. przedsięwzięcia wymaga ponownego uzupełnienia między innymi w zakresie ochrony przyrody oraz ochrony przed hałasem. Inwestor pismem z dnia 03 sierpnia 2015r. znak L.dz.24/2015 złożył do tutejszego urzędu aktualizację wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zmieniając jednocześnie nazwę przedsięwzięcia na: „Budowa 15 elektrowni wiatrowych o mocy pojedynczej turbiny od 3,0 do 3,3 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą, na terenie gminy Kuślin.” Powyższe przedsięwzięcie wraz z infrastrukturą towarzyszącą (drogi transportowe i dojazdowe, powierzchnie montażowe, powierzchnie na postawienie dźwigu, sieci kablowe oraz stacja przekątnikowa (transformatorowa) będzie realizowane na obszarze gminy Kuślin, na działkach o numerach ewidencyjnych 419, 422/1, 438 w obrębie Śliwno, 31/2, 58, 40/1, 40/2, 41, 113, 112, 160, 159/2 w obrębie Turkowo, 462, 458, 235, 242, 268/1, 269/1, 238, 237 w obrębie Trzcianka oraz dla stacji transformatorowej działka o numerze ewidencyjnym 806, obręb Duszniki. Nowe lokalizacje dwóch turbin znajdują się na działkach 443, 462, 458. Zrezygnowano równocześnie z 5 dotychczasowych lokalizacji dotyczy działek nr 3/4, 3/5, 40/2, 1/3, 1/2, 94/29, 40/4, 64, 65. W ramach uzgodnień Raportu z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Poznaniu Inwestor stwierdził kolizję 5 turbin wiatrowych z lokalizacją gniazda Kani Rudej, polegającą na niezachowaniu minimalnej odległości od jego usytuowania wg wytycznych RDOŚ uwzględnionych w piśmie WOO-I.4242.124.2015.JL.2. Spowodowało to konieczność ich obecnej likwidacji. W zamian wskazano 2 nowe lokalizacje turbin wiatrowych, nie występujące w złożonym dotychczas wniosku. Rozmieszczenie turbin z uwzględnieniem na mapach tych lokalizacji uwzględniono w złożonej dokumentacji w Urzędzie Gminy Kuślin w dniu 14.07.2015.

Ponadto, Inwestor pismem z dnia 06 sierpnia 2015r. dokonał uzupełnienia wniosku w zakresie wskazanym przez RDOŚ w Poznaniu pismem znak WOO-I.4242.124.2015.JL.7.

Wójt Gminy Kuślin dnia 12 sierpnia 2015r. w związku z przedłożoną przez Inwestora informacją dotyczącą zmiany wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wezwał go do uzupełnienia raportu o oddziaływaniu na środowisko o zagadnienia zawarte w art. 66 ust. 1 i 6 ww. ustawy w odniesieniu do 2 nowych lokalizacji z uwzględnieniem rezygnacji z 5 turbin wiatrowych.

Pismem z dnia 18 sierpnia 2015r. znak L.dz.28/2015 Inwestor udzielił odpowiedzi na uwagi zawarte w piśmie PPIS z dnia 31.07.2015r.

RDOŚ w Poznaniu pismem z dnia 12 sierpnia znak WOO-I.4242.124.2015.JL.8 działając na podstawie art. 36 Kpa wyznaczył nowy termin wydania uzgodnienia do dnia 04 września 2015r.

Dnia 18 sierpnia 2015r. Pan Jacek Basiński zwrócił się z wnioskiem o dopuszczenie go do udziału w toczącym się postępowaniu na prawach strony. Wójt Gminy Kuślin w odpowiedzi na powyższy wniosek poinformował Pana Jacka Basińskiego, iż ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nie określa jakie podmioty są uznawane za strony postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowych. Z tego względu do ustalenia kręgu podmiotów uprawnionych należy stosować ogólne przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie z brzmieniem art. 28 Kpa stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. Konieczne jest zatem w pierwszej kolejności wykazanie istnienia interesu prawnego lub obowiązku w wprowadzonym postępowaniu. Interes faktyczny może stanowić jedynie podstawę wnoszenia ewentualnych skarg i wniosków na zasadach przewidzianych dla udziału społeczeństwa w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, nie powoduje on zaś przyznania zainteresowanemu przymiotu strony. Przyjmuje się, że materialnoprawną podstawą interesu prawnego w postępowaniu środowiskowym mogą być m.in. przepisy Kodeksu cywilnego regulujące sposób wykonywania prawa własności nieruchomości oraz ich niezakłóconego korzystania. Interesem prawnym mogą wykazać się podmioty mające prawa rzeczowe do nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania planowanej inwestycji. W orzecznictwie administracyjnym, między innymi w wyroku WSA w Warszawie z dnia 26 września 2008 r., sygn. akt IV SA/Wa 841/08, przyjmuje się, że oddziaływanie będzie mogło wystąpić nawet wtedy, gdy nie spowoduje w otoczeniu przekroczenia ustalonych norm. Istotny jest sam fakt oddziaływania inwestycji w przestrzeń objętą prawem do nieruchomości sąsiednich, co uzasadnia konieczność zapewnienia właścicielom działek udziału w postępowaniu środowiskowym. W powyższym postępowaniu w sprawie wydania decyzji środowiskowej stronami będą zatem podmioty legitymujące się prawem własności nieruchomości znajdujących się w oddziaływaniu planowanej inwestycji. Jak wynika z przedstawionej przez Inwestora dokumentacji, nieruchomość Pana Jacka Basińskiego znajduje się w granicach oddziaływania turbiny wiatrowej WKA 47 i WKA 48. W związku z powyższym przysługuje mu przymiot

strony w toczącym się postępowaniu. Ponadto organ poinformował Pana Jacka Basińskiego, iż w związku z faktem, iż liczba stron postępowania przekracza 20, zawiadomienia stron o wszystkich czynnościach i wydanych orzeczeniach w sprawie, Wójt Gminy Kuślin dokonuje w trybie art. 49 Kpa, zgodnie z którym zawiadomienie uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia.

RDOŚ w Poznaniu po analizie przedstawionej przez Inwestora dokumentacji, pismem z dnia 19 sierpnia 2015r. znak WOO-I.4242.124.2015.JL.10 poinformował, iż raport o oddziaływaniu na środowisko wymaga ponownego uzupełnienia w zakresie ochrony przed hałasem oraz planowanej stacji transformatorowej zlokalizowanej na działce nr ewid. 806 gmina Duszniki.

W związku z istotną zmianą wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dotyczącą ilości oraz częściowo lokalizacji projektowanych turbin wiatrowych na terenie gminy Kuślin, Wójt Gminy obwieszczeniem z dnia 25 sierpnia 2015r. ponownie wskazał sposób i miejsce składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie 21 – dniowy termin ich składania. Jednocześnie, działając na podstawie art. 91 § 3 Kpa w związku z art. 36 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wyznaczył termin rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa na dzień 22 września 2015r. Przedmiotem rozprawy były aspekty oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko. Protokół z rozprawy administracyjnej znajduje się w aktach sprawy ponadto został umieszczony na stronie internetowej urzędu.

Inwestor odpowiadając na uwagi RDOŚ w Poznaniu zawarte w piśmie z dnia 19.08.2015r. przedłożył dnia 26 sierpnia 2015r. stosowne wyjaśnienia, które zostały przekazane również PPIS w Nowym Tomyślu.

Inwestor pismem z dnia 26 sierpnia 2015r. udzielił odpowiedzi na pytania Towarzystwa Przyrodniczego „SKOWRONEK” skierowane do RDOŚ w Poznaniu przy piśmie z dnia 02 sierpnia 2015r. Wójt Gminy Kuślin uwzględnił uwagi Towarzystwa Przyrodniczego w treści niniejszej decyzji.

- 1. Dotyczy wyjaśnień Inwestora w stosunku do naszej uwagi dotyczącej badania obiektów związanych z zimowaniem, rojeniem i noclegowaniem nietoperzy, a także częstotliwości i miejsc badania. Prosimy zwrócić uwagę, iż w raporcie hiropterologicznym wymienione są tylko dwie daty dzienne (29.09.2010 i 13.07.2011 r, na stronie 10 raportu) i dwa miesiące zimowe (styczeń, luty) w kontekście dokonania badań miejsc występowania kolonii rozrodczych, miejsc rojeń i zimowisk. Zarówno w raporcie jak i w odpowiedziach nigdzie nie ma wzmianek o adresach i rodzajach obiektów badanych, danych topograficznych, odniesień geograficznych, gdzie szukano, jak szukano itd. (przypominamy, że teren farmy przedstawiony jest m.in. na mapach i szkicach str. 16, 17, 37, 46, 47). Ogólnikowa informacja o piwnicach w Śliwnie i Trzciance (fot. 2 nie ma) jest niewiarygodna. Fotografia nr. 1 przedstawia osobę Pana Kupczyka w bliżej nieokreślonym pomieszczeniu, w nieznanym miejscowości w nieznanym czasie, być może gdzieś na Białorusi. Pan Kupczyk nie jest wymieniony jako autor raportu hiropterologicznego. Zwracamy uwagę, że Inwestor w*

*dalszym ciągu rozwodzi się nad trudnościami w przeprowadzaniu badań miejsc występowania noclegowisk, miejsc rojenia i zimowisk nietoperzy, nie podając zarazem, które obiekty próbował badać. Inwestor powinien dokonać tych badań bez względu na trudności i koszty. Korzystając z okazji informujemy, iż poprzez zwykłe rozmowy dowiedzieliśmy się o przynajmniej czterech miejscach występowania aktywnych noclegowisk nietoperzy. Są to obiekty na działkach ew. m. Trzcianka 126/2; 101/5; 119/19; 101/8. **Zatem wnosimy o uwiarygodnienie faktografii zawartej w raporcie hiropterologicznym, a także w odpowiedzi na nasze uwagi.***

Odp: Uprzejmie wyjaśniamy, że w przypadku prowadzenia badań do raportu przedinwestycyjnego aktualnie obowiązujące zalecenia dotyczące wyszukiwania i kontroli potencjalnych ważnych zimowisk rekomendują sprawdzanie: obiektów militarnych, wielkogabarytowych piwnic, sztolni i jaskiń. Zalecenia te absolutnie nie wskazują na konieczność skontrolowania każdej piwnicy na badanej powierzchni. Obiektów których kontrola jest zalecana na badanym terenie brak, także brak ważnych zimowisk nietoperzy (takich, z których korzysta kilkadziesiąt nietoperzy). Dodatkowo brak aktywności we wszystkich oprócz jednego punktu w okresie ostatnich przelotów oraz początku hibernacji wskazuje pośrednio także na brak istotnych miejsc zimowania nietoperzy na terenie planowanej inwestycji. Wykryto aktywność podczas tego okresu tylko gatunku nie korzystającego z tego typu schronień w czasie zimy. Dlatego dokonane kontrole miejsc zimowania na terenie prywatnych posesji piwnic należy traktować jako działania dodatkowe i uzupełniające pozwalające na lepsze rozpoznanie chiropterofauny badanego obszaru. Tak więc żądania kierowane przez Towarzystwo Przyrodnicze "SKOWRONEK" są w tym przypadku całkowicie bezpodstawne. Natomiast wyczerpującą odpowiedź i komentarz na zapytanie i sugestię znajdującą się w akapicie dotyczącym miejsc przebywania nietoperzy w ciągu dnia (nazywanych błędnie przez autora pisma "noclegowiskami nietoperzy") zawiera odpowiedź na poprzednie pismo Towarzystwa Przyrodniczego "SKOWRONEK".

2. *Wyjaśnienia Inwestora (str.31) w stosunku do naszej uwagi dotyczącej pominięcia oddziaływania inwestycji na "Obszar mający znaczenia dla Wspólnoty Zamorze Pniewskie PLH300036" są niewiarygodne. Zacytujemy odpowiedź Inwestora w całości: "Wszelkie obszary Natura 2000, na które inwestycja może mieć potencjalny wpływ, zostały uwzględnione w raporcie."*

Wobec tego, dlaczego zostały wymienione i opisane tak oddalone obiekty, jak:

- Obszar Natura 2000 PLB 300015 Puszcza Notecka*
- Obszar Natura 2000 PLB 300017 Ostoja Rogalińska*
- Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLH 080002*
- Wielki Łęg Obrzański PLB 300004*
- Sierakowski Park Krajobrazowy*
- Pszczewski Park Krajobrazowy*
- Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska*

Z tego wynika, iż pisząc odpowiedź na tą uwagę do raportu nie zna wszystkich obiektów Natura 2000 znajdujących się w okolicy lub nie chce (jeśli zna) wykazać potencjalnego negatywnego wpływu inwestycji na ten obiekt.

Odp: Brak również negatywnego oddziaływania przedmiotowej inwestycji na obszar Natura 2000 Zamorze Pniewskie PLH 300036.

3. *Odpowiedź Inwestora w stosunku do naszej uwagi o nierzetelności inwentaryzacji roślin naczyniowych występujących na terenie projektowanej farmy wiatrowej zamiast wyjaśnić problem, jeszcze bardziej go zaciemnia tzn.*

Wymienione przez nas rośliny naczyniowe owszem przedstawiają gatunki pospolite (oprócz brzozy omszonej) występujące na terenie projektowanej farmy wiatrowej. Aby wykazać nierzetelność inwentaryzacji roślin naczyniowych, specjalnie podaliśmy gatunki roślin wieloletnich (drzew i krzewów) mając na uwadze, iż niemożliwe jest zakwestionowanie obecności tych obiektów. Jednak inwencja twórcza Odpisującego jest ogromna. Korzystając z okazji zapraszamy do odwiedzin i oględzin obszarów projektowanej farmy. Oczywiście wskażemy te drzewa i krzewy.

Kuriozalnie brzmi uwaga Inwestora cyt.: "(...) jednak w żadnym stopniu lista nie odnosi się do flory rolniczego obszaru inwestycji (...)"

Wobec tego, w jakim celu lista roślin naczyniowych zawarta w raporcie przedstawia takie gatunki jak: głóg, grusza polna, jabłoń dzika, jesion wyniosły, kasztanowiec zwyczajny, leszczyna pospolita, olsza czarna, wierzba, wiśnia tid.

Dlaczego Inwestor w wykazie zbiorowisk roślinnych obszaru inwestycji wymienia:

- zespół trybuli leśnej
- Nitrofilne ziołorośla
- Łęg olszowo-jesionowy
- Ols porzeczkowy
- Szuwar trzcinowy
- Szuwar kosaćcowy
- Szuwar oczeretowy

Przecież w tych zbiorowiskach nie występuje "flora rolniczego obszaru inwestycji".

Odp: W przeciwieństwie do danych Towarzystwa Przyrodniczego "SKOWRONEK" flora oraz zbiorowiska roślinne wymienione w Raporcie odnoszą się do konkretnych obszarów znajdujących (zasięgu przyjętego w metodyce) się wokół turbin oraz tras okablowania. Z tego względu polemika z danymi ogólnymi Towarzystwa oraz z jej wyrwanymi z kontekstu cytatai, mającymi na celu manipulację i nadanie własnej subiektywnej narracji faktom z Raportu, jest bezzasadna.

4. *Prosimy zauważyć, iż metody badawcze przedstawione w raporcie ornitologicznym tj.: monitoring ptaków protokole MPPL; standardowa metodyka Buckland S.T. in, 2001; Cenzus lęgowych gatunków rzadkich i średniolicznych nie są właściwe dla badania ptaków nocnych. W związku z tym sądzimy, iż Inwestor w ogóle nie przeprowadził badań tych ptaków. W odpowiedzi Inwestor podał informację o jakimś stanowisku puszczyka, bez konkretów tzn.: bez wskazania metody badawczej, opisu obiektu, danych geograficznych czy adresu (ewentualnych gniazdowań w budynkach). My znamy z przypadkowej obserwacji przynajmniej 4 miejsca lęgowe sów (puszczyka, płomykówki, pójdzki).*

Odp: Stwierdzenia o znalezieni sów bez podania okresu badań i miejsc obserwacji są bezwartościowe. Jednocześnie zaznaczamy, iż stwierdzono dotychczas bardzo niewielką

liczbę kolizji tych gatunków z turbinami wiatrowymi w całej Europie (stan na dzień 1 czerwiec 2015): puszczyka 6, płomykówki 16 a pójdzki 4. W sumie stwierdzono 11472 kolizji wszystkich ptaków z turbinami z czego gatunki wyżej wymienione (w sumie) stanowią 2 promile. Odnosząc się do całokształtu korespondencji otrzymanej od Towarzystwa Przyrodniczego "SKOWRONEK, tj. pism z dnia 26.05.2015, 19.06.2015 i 02.08.2015 chcemy podkreślić, że Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko został sporządzony pod kierunkiem pana mgr Janusza Syrociaka - biegłego nr 0021 Wojewody Wielkopolskiego w zakresie sporządzania ocen oddziaływania na środowisko, specjalisty w zakresie ochrony przed hałasem - przy ścisłej współpracy z zespołem przyrodników działających pod kierunkiem prof. dr hab. Piotra Tryjanowskiego dyrektora Instytutu Zoologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, który w swej pracy naukowej obecnie zajmuje się m.in. tematami z zakresu biologii i ekologii rozrodu dzierzb: *Lanius excubitor*, *Lanius collurio*, wybiórczości środowiskowej ptaków krajobrazu rolniczego; ekologii przelotu wybranych gatunków ptaków przez Eilat (Izrael); synchronizacji zjawisk ekologicznych – reguła Morana; dobozem płciowym i pasożytnictwem; wpływem elektrowni wiatrowych na ptaki i nietoperze. Prof. dr hab. Piotr Tryjanowski jest uznanym autorytetem zarówno w Polsce jak i na świecie, co potwierdza uzyskanie przez niego w roku 2007, wraz z współpracownikami IPCC, Pokojowej Nagrody Nobla za raport na temat zmian klimatu. Jesteśmy za zrównoważonym rozwojem, w którym dobro środowiska naturalnego i potrzeby człowieka, jako uczestnika oraz najważniejszej części tego środowiska, będą w sposób równorzędny uwzględniane i gdzie wiedza naukowo–techniczna a nie emocje i presja zmanipulowanej opinii społecznej będą przesłankami do podejmowania decyzji administracyjnych. Dlatego ponawiamy propozycję merytorycznej dyskusji z przedstawicielami Towarzystwa Przyrodniczego SKOWRONEK, przy udziale lokalnej społeczności aby umożliwić wyjaśnienie wątpliwości i zweryfikowanie poglądów ukształtowanych nieprawdziwymi informacjami. Prosimy zatem o zaproponowanie dwóch-trzech potencjalnych terminów spotkania (prof. Piotr Tryjanowski przebywa często poza Poznaniem), oraz o podanie kto z strony Towarzystwa Przyrodniczego "SKOWRONEK będzie w nim uczestniczył, tak abyśmy mogli zaprosić autorów naszych opracowań.

5. *Inwestor w ogóle nie odpowiedział na naszą uwagę związaną z uwarunkowaniami akustycznymi. Dlaczego nie przedstawiono innych, bardziej skrajnych wartości wilgotności, temperatur, częstotliwości w obliczeniach współczynnika pochłaniania przez powietrze?*

Przypominamy, iż w raporcie OOS, przedstawiając badania natężenia hałasu, przyjęto założenie określające zależność

$$\Delta Lp = Lp * r, Db$$

Gdzie Lp , to współczynnik pochłaniania przez powietrze, dla temperatury 10 stopni Celsjusza, wilgotności względnej 70% i częstotliwości 500Hz.

Wnosimy o przeprowadzenie badań natężenia hałasu dla innych (bardziej skrajnych) wartości pogodowych. *W związku z powyższymi uwagami pragniemy zwrócić uwagę, iż według postanowienia Wójta Gminy Kuślin Inwestor powinien ocenić wpływ planowanego przedsięwzięcia na różnorodność biologiczną, rozumianą jako liczebność i kondycja populacji występujących gatunków (str.4 postanowienia Pana Wójta).*